

Tebliğat kanunu lâyihası ve Muvakkat Encümen mazbatası (1/105)

T. C.

Başvekâlet

28 . VI . 1957

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 568/1779

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Adliye Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 11.VI.1957 tarihinde kararlaştırılan tebligat kanunu lâyihasının esbabı mucibesıyla birlikte sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE

I - Tebligat Kanunu lâyihasının hazırlanmasını gerektiren sebepler :

Tebliğata mütaallik hükümleri ihtiva eden ve bu mevzuda diğer kanunların da atıfta bulunduğu Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 5 . X . 1927 tarihinde meriyete girmesinden beri aradan 30 seneden fazla bir zaman geçmiş bulunmaktadır. Bu kanunun tebligata mütaallik yedi maddesinin hükümlerini ilga ederek mübaşirlere tebligat yerine PTT İdaresi vasıtasıyla tebligat yapılması esasını vez'eden 3560 sayılı adli evrakın Posta, Telgraf ve Telefon İdaresi vasıtasıyla tebliğine dair Kanun da, 1 . I . 1940 tarihinde meriyete girmesi itibarıyla on yedi senelik bir maziye maliktir. Bu kanunlar tebligat mevzuunda, kabul edildikleri tarihte ileriye doğru birer hamle vasfını haiz olmakla beraber, bugün, Türk hukuk inkulâbının intikal devresine mahsus kanunlar olmak hüviyetinden ileri gidememekte ve bu kanunları tatbik edenler ve hattâ alâkadar vatandaşlar yönünden, birçok noksanlıkları ihtiva ettikleri, tatbikatın verdiği tecrübelerden anlaşılmiş bulunmaktadır. Bu sebeple kanun lâyihasının hazırlanmasında birinci prensip, mer'î hükümleri ele alarak bunları ihtiyaçlara göre işler bir hale getirmek, tebligat mevzuunu basite irca ve tatbikatı kolaylaştırmak ve boşlukları yeni hükümlerle doldurmak olmuştur. Bu prensiple çalışmalara başlanınca, tatbikatta tebligat usulünün arz ettiği tenevvü ve bunun PTT için hâsil ettiği güçlük ve binnetice usulüne aykırı tebliğler yapılması ve devletin bu yüzden fazla masraf ihtiyarına mecbur kalması ve nihayet tebligata mütaallik bütün hükümlerin bir kanun içinde bulunmasındaki kolaylık, tebligat usulünün tevhidini ve bütün harcları ihtiva eden Harcler Kanunu gibi bir tebligat kanunu hazırlanmasındaki zarureti ortaya çıkarmıştır. Bu zaruretin de inzıمامı ve tebligatını PTT İşletmesi vasıtasıyla yapamıyan âmme hukuku hükmi şahıslarının da bu yoldan istifadesini temin gayesiyle bu lâyiha hazırlanmıştır.

Lâyiha, maddeler hakkında aşağıdaki izahattan da anlaşılacağı veçhile, mahkemelerin, sair kazai mercilerin ve bilcümle devairin bilhassa Kanunu Medeninın tatbikı yönünden büyük ehemmiyet arz eden tapu dairelerinin ve baroların bugünkü hükümler muvacehesinde tebligat yüzünden sürüncemede kalan işlerinin kolaylıkla intacını sağlayacak ve cezai hükümleri ile de suiniyet sahibi kimselerin tebligat işlerini aksatmaları önlenecek ve bunu yapanların tecziyesi, mümkün olacaktır.

Kanun lâyihası, birinci bap - umumi hükümler başlığı altında ve iki fasıl halinde kanunun şümülünü gösteren hükümlerle tebligat esaslarını, ikinci bap hususi hükümler olarak kazai, idari ve mali tebligata ait üç fasıl, üçüncü bap da cezai hükümleri ve nihayet dördüncü bap olarak da, müteferrik hükümleri ihtiva etmektedir.

II - Lâyihanın birinci babı :

a) Umumi mülâhazalar :

Umumi hükümlere taallük eden lâyihanın birinci babında, hususi hükümlere mütaallik ikinci bapta sarahat olmıyan hallerde tebligat işlerinde tatbik edilecek hükümler yer almış bulunmaktadır.

b) Kanunun şümülü :

Lâyihanın birinci babının birinci faslı kanunun şümülünü göstermektedir.

Bu itibarla 1 nei maddesinde, kanunun hangi merciler tarafından tatbik edileceği ifade edilmiştir. Bunlar kazai merciler, umumi ve mülhak bütçeli daireler, hususi idareler, belediyeler, köy hükmi şahsiyetleri, barolar ve noterliklerdir. Bu merciler tebligatlarını PTT İşletmesiyle yapmaya mecburdurlar. Bu madde hazırlanırken maddenin şümülünün daha fazla genişletilmesi ve bu arada İktisadi Devlet Teşekkülleri gibi müesseselerin birinci maddeye ithali düşünülmüş ise de, hem onları böyle bir mecburiyet altına sokmanın mahzurları, hem de kanunun tatbikini bu teşekküllerin ihtiyarına bırakan bir ikinci fıkra vaz'edilmesi halinde de, daha ziyade hususi hukuk prensiplerine göre idare edilen bu müesseselerle aynı hukuk prensiplerine tâbi bulunan serbest teşekküllerin aralarındaki müsavata ihlâl edecek olması dolayısıyla kabul edilmemiştir.

1 nei maddenin, tebligatın PTT vasıtasıyla yapılması hakkında bir kaide vaz'etmesine mukabil, 2 nei madde tebligatın memur marifetiyle yapılabilmesine dair müstesnayı muhtevi bulunmaktadır. 2 nei maddenin tatbik edilebilmesi için üç halin tahakkuku şarttır : 1. PTT tarafından süratle tebligat yapılmasının mümkün olmayacağı ve bu suretle vâkı olacak tehhürden bir zarar husule geleceği aşikâr ise, 2. Aynı şehir içinde bulunan daire ve müesseseler arasında veya, 3. Bu daire ve müesseselerde bulunan şahıslara tebligat yapılacaksa, PTT İşletmesi tavsiy edilebilir. Bu maddeyi 1 ei maddede yazılı daire ve müesseseler kendi takdir haklarını istimal ederek, tatbik edeceklerdir. Bu şartlardan birinin tahakkuku halinde, tebligatı çıkaracak olan daire veya müessese tebligatın yapılmasına kendi mensuplarından birini memur edebileceği gibi, icabediyorsa mahallî mülkiye âmirinin emriyle zabıta marifetiyle de tebligat yaptırabilir.

Maddenin ikinci fıkrası, yerinde bir hüküm olarak, zor kullanılmasını gerektiren veya hazırlık tahkikatına taallük eden vazifelerin zabıta tarafından yapılacağına dair olan hükümlerle, bu kanunun ikinci babında memur marifetiyle tebligat yapılmasına ve hususi tebligat şekillerine mütaallik hükümleri mahfuz tutmuştur.

Lâyihanın 3 neü maddesinde, PTT işletmesinin bu kanuna göre yapacağı işlerden dolayı alacağı ücretlerin, mevcut PTT tarifelerinden ayrı bir tarife ile tesbit ve tâyin edileceği esası vaz'edilmektedir. Tarifeyi, iktisadi bir devlet teşekkülü olan PTT işletmesi kendisi yapacak, fakat Tebligat Kanununun tatbikatında, her vekâletin faaliyet sahasına giren Hükümetin umumi politikasının tatbiki mevzu bahis olduğundan, tarife, Hükümetin bir uzvu olan Münakalât Vekilinin tasdiki ile tekemmül etmiş olacaktır. Bu itibarla lâyihanın 3 neü maddesi, mer'i 6145 sayılı Kanunun 11 nei maddesindeki, muhabere ve müraseleye ait âzami ücret tarifeleri ile âdi mektup, âdi telgraf ve âdi telefon cari ücret tarifelerinin Münakalât Vekilinin tasvibi ile tekemmül edeceği yolundaki hükmüne de mütenazır olmaktadır.

Posta, telgraf ve telefon işlerinin kanunen PTT nin inhisarında olmasına göre, Devletin munzam vazife vererek gelir sağladığı bir müessesenin ücret tarifesi hususunda da Münakalât Vekili vasıtasile son söze sahip bulunması, işin icabına uygun görülmüştür.

Tarifenin PTT işletmesi tarafından hazırlanması ve Münakalât Vekâletince tasdikine mütaallik teferrüatla ilgili hükümler, bu kanunun 59 neu maddesi mucibince yapılacak olan, Tebligat Kanununun sureti tatbikini gösteren talimatnamede yer alacaktır.

Lâyihanın 4 nci maddesi, 2 nci maddenin tatbikiyle ilgili ve mer'i Harclar Kanununun 33 nci maddesine müşabih bir hükümdür. Mezkûr 33 nci madde mahkemelerin kendi memurları ile yapacakları tebligatta, tebliğ yapanın zaruri masraflarını, kendisine tebligat yapılacak şahsın bulunduğu yerin mesafesine nazaran her malî sene başında oranın Adliye Encümeni tarafından tanzim olunacak cetvele göre alınmasını âmirdir. Tebligat Kanununun şümulü daha geniş olduğundan, tatbikatta birliği de sağlamak için zaruri masrafların tesbiti vazifesi vilâyet idare heyetlerine bırakılmış ve Harclar Kanununun 33 nci maddesi ilga edilmiştir.

5 nci maddenin birinci fıkrası, tebliğ ücreti ve masrafının peşin olarak verileceğini ifade etmektedir. Bu maddenin ikinci fıkrasında, ücret ve masrafın peşin verilmemesi halinde tebliği çıkaracak mercie bir mehil tâyin edebilme imkânı verilerek, işlerin sürüncemede bırakılmaması gayesi güdülmüştür. Ancak zaruri sebeplerden dolayı bu mehle riayetsizlik halinde, yeni bir mehil verilebilecektir. Masrafı peşin olarak vermiyen, tâyin edilen müddet içinde de bunu ödemiyen ve hiçbir mâkul mazeret de ileri sürmiyen kimse, tebligata mütaallik talebinden, işin esası tebligatsız halledilemeyecekse bundan dahi, sarfınazar etmiş addolunacaktır.

Lâyihanın 6 nci maddesi, 3560 sayılı Kanunun 6 nci maddesinin aynıdır.

7 nci madde, 3560 sayılı Kanunun 3 nci maddesinin, PTT de kullanılan seri ve hususi bütün vasıtalarla teşmil edilmiş şeklidir. Bu itibarla tebligat, uçakla veya postada kullanılan diğer seri ve hususi vasıtalarla veya muhtelif işaretli telgraflarla da yapılabilecektir. Maddenin umumi ifadesi, PTT de halen bulunmayan ve fakat ileride kullanılacak olan her vasıtayı şümulü içine alabilecek bir mahiyettedir. 3560 sayılı Kanunda bulunmasına rağmen 17 senedir tatbik edilemiyen telgrafla tebligat usulü gibi, yeni vaz'edilen uçakla ve diğer seri ve hususi vasıtalarla tebligat usulleri de, tatbik edilerek, sürat istiyen zamanımızın ihtiyaçlarına cevap verilmiş olacaktır.

c) Tebligat esasları :

Birinci babın ikinci faslı tebligat esaslarına taallük etmektedir.

Lâyihanın bu faslındaki 8 nci maddesi, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 114 ve 116 nci maddelerinden alınmış ve metinde gerekli değişiklik yapılmakla beraber, yeni bir üçüncü fıkra ilâve edilmiştir. Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 114 nci maddesi, davetiyelerin de nüshaları olacağını, bir nüshanın dosyada alkonup diğerinin tebliğ edilecek kimseye verileceğini ifade eder, mahiyettedir. Böyle bir yanlışlığa meydan vermemek için birinci fıkrada (davetiye) ibaresi kaldırılmış ve 3 nci fıkrada her nevi evrakın tebliğine ve davetiyelere ait tebliğ mazbatalarının dosyasına konacağı ifade edilmek suretiyle vüsuku temin ve tebligatı çıkaran mercie kontrol imkânı verilmiştir.

Maddedeki (tebliğ evrakı) ndan maksat; lâyihanın 70 nci maddesinin birinci fıkrasına tevfi-kan, tebliğ mazbatalı kapalı zarf içinde gönderilen her nevi evraktır.

Davetiyenin ihtiva edeceği kayıtlara mütaallik lâyihanın 9 nci maddesi, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 115 nci maddesine tekabül etmekte ve davetiyenin birinci maddede yazılı daire ve müesseselerin hepsinde kullanılabilecek tek tipte olmasını temine yarıyacak ilâve ve değişiklikler yapılmış bulunmaktadır.

Lâyihanın 10 nci maddesi, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun ikametgâhta tebliğ esasının bırakılarak bunun yerine mevcut tatbikata ve ihtiyaçlara uygun bir şekilde, bilinen en son adreste tebligat yapılması prensibinin kabulünü ifade etmektedir. Bu itibarla Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun, mahkemenin dairei kazası dâhilinde bir ikametgâh tâyini hakkındaki 117 nci maddesi kaldırılmıştır.

Maddenin ikinci fıkrası, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 125 nci maddesinin, ihtiyaca uygun olarak değiştirilmiş şeklidir.

Çok mühim olan bu maddenin tatbik şeklinin nasıl sağlanacağı; gerek kendilerinin, gerek şahit ve diğer kimselerin adreslerini kasten yanlış olarak veren alâkadârlarla vekillerinin doğru adres vermelerinin ne şekilde temin edileceği, kanunun sureti tatbikini gösterecek olan talimatnamede yer alacaktır.

Lâyihanın 11 nci maddesinin birinci fıkrası, vekil vasıtasıyla takibedilen işlerde tebligatın vekile yapılmasını âmirdir. Ancak buradaki (vekil) tâbiri, munhasıran avukatları değil, bunları ve müvekkili namına işi takip salâhiyetini haiz olan kimseleri de şümulü içine almaktadır. Bu fıkranın mukabili halen, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 124 nci maddesidir.

Maddenin ikinci fıkrası, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 120 nci maddesinin birinci cümlesinin, maksada uygun hale getirilmiş ve vuzuh verilmiş şeklidir. Bu fıkradaki (Kanuni mümessil) tâbiri, veli, vasi, kayyım gibi kimseleri ifade eder. Fıkra metninde üç ihtimal derpiş edilmiştir : 1. Tebligat kanuni mümessili bulunanların şahıslarına değil, mümessillerine yapılacaktır. 2. Kanuni mümessili olmayıp da bulunması gerekenlere, meselâ, velisi bulunmayan bir küçüğün vasisinin olması gerektiğine göre, evvelâ usulü dairesinde kanuni mümessil tâyini cihe-tine gidilecek ve tebligat kanuni mümessile yapılacaktır. 3. Eğer tebligat; kanunlara göre, mümessili bulunan bizzat şahsına yapılması icabederse, meselâ, temyiz kudretini haiz küçük veya mahcurların munhasıran şahsa merbut haklarının istimali mevzuubahsolursa, tebligat mümessile değil, onun temsil ettiği kimsenin adresine çıkarılır.

12 nci madde, hükmi şahıslara ve ticarethanelere tebligat yapılması icabeden ahvalde, kimlere tebligat yapılabileceğini göstermektedir. Madderin birinci fıkrasında, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 120 nci maddesinin ikinci cümlesinde sayılanların hepsini ifade edecek şekilde (salâhiyetli mümessil), ikinci fıkrada da aynı kanunun 121 nci maddesinin mukabili ve Borçlar Kanunu hükümlerine uygun olarak (ticari mümessil) tâbirleri kullanılmıştır.

Lâyihanın 13 nci maddesi, mer'î kanunun 128 nci maddesinden aynen alınmış ve ifadeye vuzuh verilmiştir.

14 nci madde, askerî şahıslara yapılacak tebligata taallük etmektedir. Bu maddenin birinci fıkrasında, muhatap namına üste tebligat yapılabilmesi ancak astsubayların haricindeki erat için kabul edilmiş ve Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 122 nci maddesi hükmünden farklı bir diğer nokta olarak da (Kara, deniz ve hava eratı) yerine, bunların haricinde kalanları, meselâ jandarmaları da ifade edecek şekilde (erat) tâbiri kullanılmıştır.

İkinci fıkradaki (askerî şahıs) mefhumu, Askerî Ceza Kanununun 3 nci maddesinde gösterilen kimseleri ifade eder. Bu fıkra hükmüne göre astsubay ve subaylara evlerinde tebligat yapılabileceği gibi, mensub oldukları askerî birlik ve müessesede de tebligat yapılması caizdir. Tebliğin yapılmasını temin edecek olan nöbetçi âmiri veya subayı, muhatap orada olduğu halde onu derhal bulamaz ve tebliğin yapılmasını temin edemezse, onun yerine kendisi tebellüğe mecbur tutulmuştur. Eğer muhatap muvakkaten başka yere gitmişse 20 nci maddeye göre muamele yapılacaktır. «Bu evrakı derhal tebliğ olunacak kimse yedine vermediği takdirde mafevk tazminat ile mahkûm olur.» şeklindeki 1086 sayılı Kanunun hükmü kaldırılarak, bunun yerine umumi bir hüküm halinde 53 nci maddeye cezai müeyyide konulmuş ve bu halde Borçlar Kanununun 41 nci maddesi mucibince tazminat isteme hakkının bulunacağı tabii görülmüştür.

Lâyihanın 15 nci maddesi, sefer halinde bulunan birlik ve müesseseye mensup askerî şahıslara, bağlı buldukları kara, deniz veya hava kuvvetleri kumandanlıkları vasıtasıyla tebligat yapılmasını âmirdir. Hazer halinde bu kuvvetler kumandanlıklarının haricinde kalan birlik veya müesseseler, sefer halinde bu kumandanlıklara bağlanacağı için, tebligatın yine bu üç kumandanlıktan biri vasıtasıyla yapılması durumu hâsıl olacaktır. Sefer halinde birlik ve müesseselerin ve yerlerinin gizli kalması kaidesi câri olup, esasen hareket halinde bulunan bir birliğe mensup askerî bir şahsa tebligat yapılması da çok müşkül bulunduğundan, kuvvetler kumandanlıklarını tavsit zaruridir.

16 nci madde, 1086 sayılı Kanunun 126 nci maddesinin ilk fıkrasının değiştirilmiş şeklidir. Lâyihanın 22 nci maddesi muvacehesinde burada (yetişkin) tâbiri kullanılmamış, (ikametgâh ve mesken) yerine de 10 ncu madde ile kabul edilen prensibin zrauri bir neticesi olarak (adres) mefhumu ikame edilmiştir.

Lâyihanın 17 nci maddesi, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 127 nci maddesine, 18 nci madde 126 nci maddenin ikinci fıkrasına tekabül etmektedir. 17 nci maddede, meslek ve sana-

tın evde icra edilmesi hali de derpiş edilerek buna göre hüküm sevk edilmiştir. 18 nci maddede ise, otel ve fabrika gibi yerlerde muhatap orada olduğu halde derhal buldurulması veya tebliğin temini mümkün olamazsa, o yeri idare eden veya muhatabın bulunduğu kısmın âmirinin muhatap yerine 14 ncü maddede olduğu gibi tebellüğ mecburiyetini vaz'etmektedir. Bu suretle tatbikatta çok müşkilât arz eden bu gibi haller dolayısıyla tebligat işinin aksaması, önlenmiş olacaktır.

Mevkuf ve mahkûmlara yapılacak tebligattan bahseden 19 ncü maddeden sonra, lâyiha'nın 20 nci maddesi çok mühim bir hükmü ihtiva etmektedir. Bu madde suiniyet sahiplerinin tebligatın yapılamaması ve dâvanın veya her hangi bir işin intacedilememesi gayesine mâtufl hareketlerine mâni olacaktır. Çünkü, muhatap yerine kendilerine tebligat yapılabilecek olan ve 14, 16 ve 18 nci maddelerde yazılı şahısların, muhatabın muvakkaten başka yere gittiğinden bahsile tebliği kabul etmeleri halinde, hüviyetleri tesbit edilerek beyanları da kendilerine imzalatılmak suretiyle hakikata muğayir beyanda bulunmaları tesbit edilebilecek ve binnetice 54 ncü maddedeki cezai müeyyideye mâruz kalacaklardır. Bu şahısların imzadan imtina etmeleri halinde, tebliğ memurunun tutacağı zabıt, kâfi addedilecektir.

Muhatabın muvakkaten başka yere gitmesi sebebiyle tebliğ edilemeyen evrak, çıkararak mercie iade olunacak ve keyfiyet tebliğ mazbatasına yazılacağı için, merci, muhatabın bulunduğu yerin mesafesini de nazara alarak bir mehil tâyini suretiyle evvelki adrese tekrar tebligat çıkaracaktır. Bu halde üç ihtimal mevzuubahsolur : 1. Muhatap dönmüş ve kendisine tebligat yapılmıştır. 2. Muhatap dönmüştür, fakat tebliğ memuru geldiği zaman orada yoktur. Bu takdirde 14, 16 ve 18 nci maddelere göre tebligat yapılacaktır. 3. Muhatap dönmemiştir. Bu halde dahi 14, 16 ve 18 nci maddelerde muhatap yerine tebligat yapılabileceği ifade edilen şahıslara tebligat yapılacaktır.

Bununla beraber yukarıda zikredilen 1 nci ve 2 nci ihtimallerde tebliğ tarihi, tebellüğ sadedinde zabıt varakasına imza atıldığı gün olduğu halde, üçüncü ihtimalde, tebligat muhataba haber vermesi için bir mehil tâyin edilerek yapılacağı için mehil müessesesinin tabii bir neticesi olarak, bu şahısların evrakı alarak mazbatayı imzaladıkları tarihten başlayacak olan mehilin hitamında tebligat yapılmış olacaktır. Maddenin sonundaki (kabule mecburdurlar) ibaresi, muhatabın henüz avdet etmemiş olmasının tebliğe mâni olmayacağını açıkça belirtmek için kullanılmıştır. Tebellüğden imtina halinde 21 nci madde hükmü tatbik edilecektir.

Lâyiha'nın 21 nci maddesi tebliğ imkânsızlığı ve tebellüğden imtina halini derpiş eylemekte ve Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 131 nci maddesinin 1 nci ve 2 nci fıkralarına tekabül etmektedir.

21 nci madde metni iki hali derpiş ediyor : 1. Muhatabın ve onun yerine tebligat yapılabilecek bir kimsenin adresinde bulunmaması, 2. Muhatabın veya onun yerine kendisine tebligat yapılabilecek kimsenin tebellüğden imtina.

Birinci halde, tebliğ memurunun gittiği adreste muhatap veya onun yerine tebligat yapılabilecek kimseler vardır, fakat adreste bulup, tebligat yapabilme imkânı yoktur. Eğer o adrese ait yer boş veya başkaları tarafından işgal olunmuş, başka bir deyişle muhatap oradan ayrılmışsa, muhatabın adresi ya bellidir, oraya tebligat yapılır; yahut da meçhul durumuna girmiştir, 28 nci maddeye göre muamele yapılır.

İkinci halde, tebellüğden imtina mevzuubahsedilmiştir. 1086 sayılı Kanunun 131 nci maddesinin ilk fıkrasına göre, bu halde tebliğ olunacak evrakın imtina eden şahsın önüne bırakılması ve keyfiyetin tebliğ mazbatasına yazılarak altının o mahallede ikametgâhı maruf bir şahsa da imza ettirilmesi lâzımdır. Tatbikatta, bu şekilde imza ettirmek için, ikametgâhı maruf bir şahıs, hattâ her hangi bir şahıs bulmak çok müşkül olduğu için maddenin tatbiki aksamakta idi. Lâyiha'nın 21 nci maddesinde bu usul terk edilmiştir. Şimdi tebellüğden imtina halinde de tıpkı yukarıda izah edilen birinci halde olduğu gibi yapılacak ve tebliğ evrakının muhtar, ihtiyar heyeti âzası, zabıta âmiri ve memurundan hangisine bırakıldığını gösteren ihbarname kâğıda yapıştırılacak ve tebliğ tarihi, ihbarnamenin kâğıda yapıştırıldığı tarih olacaktır.

İhbarnameyi yırtan, talikine mümanaat edenler 55 nci madde mucibince ceza göreceklerdir. İhbarnamenin ne kadar müddet kapıda kalması icabedeceği, tebliğ evrakını muhtar, zabıta memuru gibi şahısların ne kadar müddet saklıyacakları ve bu muamelelerin teferruatı, bu kanunun tatbik suretini gösterir talimatnamede yer olacaktır.

Lâyihanın 22 nci maddesi, 1086 sayılı Kanunun 126 nci maddesinin birinci fıkrasındaki (yetmiş olan biri) mefhumunu karşılamak için konulmuş, tatbikatın verdiği tecrübeler ve işin icabına uygun ve vâzih bir maddedir. Maddenin unsurları, tebliğ memuru tarafından takdir edilecektir. Muhatap yerine tebligat yapılacak kimsenin görünüşüne nazaran bâriz bir surette ehliyetsiz ve 15 yaşından aşağı olmaması lâzımdır.

23 ncü madde tebliğ mazbatasının ihtiva edeceği kayıtları ifade etmektedir. 1086 sayılı Kanunun 132 nci maddesini karşılamakla beraber, bu lâyihanın tatbikine uygun bir şekildedir.

24 ncü madde imza edemeyecek durumda olmanın bütün hallerini derpiş ederek tebligat yapılmasını mümkün kılmış ve Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 131 nci maddesinin 3 ncü fıkrasının dolduramadığı boşluğu da kapatmıştır. Bu maddenin son fıkrası mucibince, vüsuku temin için tebliğ memuru tarafından davet edilen muhtar, ihtiyar heyeti âzası veya zabıta memuru için davete icabet etmek, kanunen tahmil edilmiş bir vazifedir. Lâyihanın 52 nci maddesi bu husus hakkında da bir müeyyide teşkil etmektedir.

Lâyihanın 25 ve 27 nci maddeleri, yabancı memlekette yapılacak tebligatı temin için sevk edilmişlerdir. Bu itibarla, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun çok kısa ve gayrivâzih olan 138 ve 139 ncü maddelerine tekabül etmekte ve 26 ncü madde mezkûr kanunda bulunmayan yeni bir hükmü tesis etmektedir.

Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 138 nci maddesinin, yabancı memlekette yapılacak tebligat usulüne mütaallik ihtiva etmesi gereken hususlar, lâyihanın 25 nci maddesinde yer almıştır. Kaideten, yabancı memlekette tebliğ, o memleketin salâhiyetli makamı vasıtasıyla yapılacaktır. Tebligatın yapılmasını, memleketimizin siyasi memuru ve konsolosumuz talebedecektir. Bunun için o devletle aramızdaki anlaşma veya o memleket kanunlarının buna müsaidolması lâzımdır. Aramızda bir anlaşma yoksa ve fakat o memleketin kanunları, eenebi bir memlekette gönderilen evrakın tebliğine cevaz veriyorsa, maksat yine hâsıl olacaktır. Eğer o memleketi fiilen ve hukukan tanımış olmamıza rağmen siyasi memur veya konsolosumuz yoksa, Hükümetin ittihaz edeceği tedbir dairesinde o memleketin salâhiyetli makamı vasıtasıyla tebligat yapılabilecektir.

Maddenin ikinci fıkrası eenebi bir memlekette Türk vatandaşına kendi siyasi memur veya konsolosumuz tarafından, o memleket makamlarını tavsit etmeden tebligat yapılabileceğini ifade etmek için vaz'edilmiştir.

Üçüncü fıkra, Türkiye'den yabancı bir memlekete tebligat evrakının nasıl gönderileceğini göstermektedir. Bu fıkra, lâyihanın 1 nci maddesinde yazılı daire ve müesseseler, doğrudan doğruya veya dolayısıyla veyahut da murakabe bakımından ve netice itibarile iera kuvvetinin bir uzvuna bağlı oldukları için, Hariciye Vekâletine gönderilecek tebliğ evrakının, vekâletler kanalından geçmesi kabul edilmiştir. Bu suretle Hariciye Vekâletinin bu mevzuda mahdut adedde muhatabı olacak ve tetbikatta birlik ve işlerde kolaylık ve kontrol sağlanarak yanlışlıklara meydan verilmeyecektir. Halen tatbikatta, tebliğ evrakının zamanında Hariciye Vekâletine gönderilmediği ve bu sebeple evrakta yazılı müddet geçtikten sonra tebligatın ifa edilemediği müşahede edilmiştir. Bu mahzuru önlemek için bu tebliğ evrakının muayyen günden üç ay önce Hariciye Vekâletine gönderilmesi mecburiyetini vaz'eden bir hüküm konması düşünülmüş ise de, bu kabil, tebligat muamelelerinin teferruatına taallük eden hükümlerin, talimatnamede yer almasının, işin icabına uygun olacağı neticesine varılmıştır. Bu suretle talimatnamedeki hükümler, ahvale ve şartlara göre kolaylıkla değiştirilebilecektir.

Lâyihanın 26 nci maddesinde, Türkiye'de mukim yerli ve yabancı şahıslara tebliğ edilmek üzere eenebi bir memleketin elçiliğinden Hariciye Vekâletine veya konsolosluğun bulunduğu yerin valiliği vasıtasile Hariciye Vekâletine gönderilen tebliğ evrakının, ilgili vekâlet kanalı

ile yani tebligat evrakı adli ise Adliye Vekaleti, malî ise Maliye Vekâleti vasıtasile tebligat yapılması ve aynı yollardan geri gönderilmesi derpiş olunmuştur. Bu şekilde cereyan edecek olan muamelâtta da, anlaşmalar hükümleri ve mütekabiliyet esasları mahfuz tutulmuştur. Burada da da tebligat evrakının birtakım mercilerden geçmesi, anlaşmalar hükümlerile mutekabiliyet esaslarının tatbikini sağlayacak ve ihtilâflara mâni olacaktır.

Lâyihanın 27 nci maddesi, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 139 neu maddesinden farklı olarak, yabancı memleketteki askerî şahıslara yapılacak tebligata mütaallik bir ikinci fıkrayı ihtiva etmektedir. Birinci fıkra mucibince, yabancı bir memlekette resmî bir vazife ile bulunan Türk memurlarına tebliğ evrakı gönderecek olan bir merci, bu evrakı, doğrudan doğruya veya dolayısıyla merbut bulunduğu vekâlet kanaliyle Hariciye Vekâletine sevk edecektir. Cumhuriyet Reisiği veya Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisiği makamlarının, bir vekâleti tavsit etmeden tebliğ evrakını doğrudan Hariciye Vekâletine gönderebilmeleri tabiidir.

Lâyihanın 28, 29, 30 ve 31 nci maddeleri, ilânen tebligat yapılabilmesinin şartlarını, ilân şekli ile ilânın ihtiva edeceği kayıtları ve ilânen tebligatın hangi tarihte tebliğ edilmiş sayılacağını göstermektedir.

28 nci maddeye göre ilânen tebligat yapılması, adres meçhul olanlar hakkında mümkündür. Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 141 nci maddesi, ikametgâhı ve meskeni meçhul olanlara tebliğin ilânen yapılacağını ifade etmektedir. Usulün bu maddesi, maksada elverişli görülememiştir. Bu itibarla ve Tebligat kanunu lâyihasından prensip, adreste tebligat yapılması olduğuna göre, ilânen tebligat, adresi meçhul olanlar için kabul edilmiştir. Fakat ne zaman (adres meçhuldür) denebilecektir?

Maddenin ikinci fıkrası, bu sorunun cevabını teşkil ediyor. Bu fıkrada iki unsur mevcuttur :

1. Ne muhataba, ne de onun yerine bu lâyihanın hükümleri mucibince tebligat yapılabilecek olan kimselere, tebligat yapılamamış olacaktır. Tabiatıyla bunun için tebligata teşebbüs edilmesi yani muhatabın bir adresinin mevcudolması lâzımdır. Memleketimizde herkesin resmî sicillerde, vesaike veya mübrez evrakta bir ikametgâh, mesken veya iş yeri yahut da diğer bir adresi bulunur. Hiçbir suretle bir adres mevcut değilse, o zaman, maddenin 3 ncu fıkrasında yazılı tatbik yoluna gitmek lüzumludur.

2. Fıkradaki ikinci unsur, bulunması ihtimali olan ikametgâh, mesken veya işyeri gibi bir adresin de tesbit edilememiş olmasıdır. Çünkü, bilinen adreste tebligat yapılamamış ve tebliğ memuru tarafından da adresi tesbit edilememiş olmasına rağmen, muhatabın hakikatte bir adresi bulunabilir.

Maddenin 3 ncu fıkrası, ikinci fıkrayı itmam etmektedir.

Bu üç fıkranın hükümlerinden anlaşılacağı üzere ilân, tebligatta başvurulacak son çaredir. Lâyihanın 35 ve 49 neu maddeleri bu kaidenin istisnalarıdır.

Son fıkra, 1086 sayılı Kanunun 141 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarına tekabül etmekte ve yabancı memleketlerde oturanlara ilânen tebligat yapılmasını icabettiren ahvalde 29 neu madde mucibince yapılacak ilândan başka ne gibi bir muamele ifa edileceğini göstermektedir.

Lâyihanın 29 neu maddesi, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 142 nci maddesine nazaran daha vazih ve maksada daha uygundur. ilânda kaide, ilânın alâkalımın ıtılama en emin bir şekilde vâsıl olacağı umulan gazete ile yapılmasıdır.

Bunu, ilânın yapılmasına karar veren merci takdir edecektir. Bu gazete, bazan her hangi bir şehir gazetesi olabilir. Çünkü alâkalımın ya kendisinin o şehirde olması kuvvetle muhtemel veya ona haber verebilecek olan yakınları, orada yerleşmişlerdir.

Ayrıca, tebliği çıkaran merciin bulunduğu yerde intişar eden bir gazete varsa, o gazetede de ilân yapılacaktır.

Maddenin birinci fıkrasının ikinci bendi, tebliğ olunacak evrak ve ilân suretinin, tebliği çıkaran merciin herkesin kolayca görebileceği bir yerine asılmasında fayda hâsıl olacağı mülâhazasına istinad etmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında, ikinci defa ilân yapılabilmesi ve iki ilân arasında asgari üç haftalık bir müddet geçmesi esası kabul edilmiştir. 31 nci maddede, ilânen tebliğ son ilân tarihinden itibaren 15 gün sonra yapılmış sayılacağı için, iki ilân arasında asgari üç haftalık bir müddet geçmesi zaruri görülmüştür. İkinci ilân da, tıpkı birinci ilândaki usul dairesinde yapılacaktır.

Bu fıkradaki, gerekiyorsa ikinci ilânın yabancı memleket gazeteleri ile de yapılabileceğine dair hüküm, bir ihtiyacın ifadesi olmuştur. Fakat birinci ilânın memleketimizde yapılması lüzumludur. Bundan bir netice hâsıl olmaz ve fayda umulursa yabancı memleket gazeteleri ile de ilân yapılabilecektir. Bu halde, yabancı memleket gazetesi, alâkalının ıtılama en emin bir şekilde vâsıl olacağı umulan gazete mahiyetinde olacaktır. Yabancı memleket gazetesiyle ilân yapılması usulü, talimatnamede gösterilecektir.

Diğer kanunlarda birden ziyade ilân yapılmasına mütaallik hükümler, şüphesiz ki mahfuz kalmaktadır.

30 ncu madde ilânın ihtiva edeceği kayıtları ifade etmekte ve 1086 sayılı Kanunun 143 ncü maddesinde de sayılanlardan fazla hususları, ihtiva etmektedir. hukuk ve ceza mahkemeleri tarafından ilânı icabeden hüküm, hüküm fıkrası, karar, davet veya sair hususların ilânen tebliğinde yazılacak ilânlar, bu maddedeki kayıtları ihtiva edecektir. Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunundaki gayelere ilânen tebliğ de, bu şekilde yapılacağı gibi, lâyiha'nın birinci maddesinin şumulüne giren diğer bütün mercilerin ilânları da aynı sarahate malik bulunacaktır. Yalnız lâyiha'nın 51 nci maddesi delâletiyle malî işlere ait ilân muhtevası başka şekilde olacaktır.

Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun ilânen tebliğin ne zaman yapılmış sayılacağına dair olan 144 ncü maddesi, lâyiha'nın 31 nci maddesinde, gayeye uygun bir hale getirilmiştir. Usulün 144 ncü maddesinde, ilânın gazetede neşrinin ertesi günü tebligat yapılmış sayılması yerine, lâyiha'nın 31 nci maddesinde on beş günlük bir müddet konmuş ve bundan sonra tebligatın yapılmış olacağı, yerinde bir hüküm olarak kabul edilmiştir. Bu maddenin ikinci cümlesi mucibince, ilânen tebliğe karar veren merci icabına göre daha uzun bir müddet tâyin edebileceği için, mezkûr 144 ncü maddedeki on günden beş aya kadar müddet tâyin edilebileceğine dair hüküm maddeye alınmamış ve muharebe, seferberlik, manevra gibi hallerin maddeye tadadi surette ithalinde fayda yerine zarar mülâhaza olunmuştur.

Lâyiha'nın 32 nci maddesi, usulüne aykırı olarak yapılan tebliğin hükmünü göstermekte ve bu itibarla 1086 sayılı Kanunun 145 nci maddesinin mukabili olmaktadır. Birinci fıkrası, tebliğ usulüne aykırı surette yapılmış olması halinde dahi eğer muhatap tebliğe muttali olmuş ise o tebliğin muteber sayılacağını ifade etmekte, ikinci fıkrada da muhatapın beyan ettiği tarihin tebliğ tarihi addolunacağını âmir bulunmaktadır. Filhakika, tebliğ usulüne aykırı yapılmış olmasına göre, artık muhatapın muttali olduğunu beyan ettiği tarihi, tebliğ tarihi saymak zaruridir. Bu halde hilâfın ispatına, cevaz yoktur.

Lâyiha'nın birinci babının ikinci faslının son maddesi, gece vakti, resmî ve adli tatil günlerinde tebligat yapıp yapılamıyacağına dair olan 33 ncü maddedir. Maddenin ilk fıkrası, gece vakti tebligat yapılamıyacağı kaidelerini vaz'etmektedir.

Birinci fıkrada hükmünün tatbikatını sağlamak maksadiyle ikinci fıkrada gece vakti, memleketimizin ihtiyaçlarına uygun ve kolaylıkla tesbit edilebilecek bir şekilde tarif edilmiştir.

Üçüncü fıkrada, birinci fıkranın müstesnasını teşkil etmekte ve imtina vukubulmadıkça gece vakti tebligat yapılabileceğini ifade etmektedir. Bunun da müstesnası, lâyiha'nın 42 nci maddesidir.

Resmî ve adli tatil günlerinde tebligat yapılabileceğini maddenin son fıkrası gösterdiği için, aynı mevzudaki Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 6769 sayılı Kanunla muaddel 81 nci maddesinin ikinci fıkrası lâğvedilmiş bulunmaktadır.

III - Lâyiha'nın ikinci babı :

a) Umumi mülâhazalar :

Lâyiha'nın ikinci babı, kazai, idari ve malî tebligat mevzuundaki hususi hükümleri ihtiva etmek-

tedir. Bu itibarla hususi hükümlerde sarahat olmıyan yerlerde umumi hükümler tatbik edilecektir.

Üç fasla ayrılan ikinci babın birinci faslı kazai tebligata mütaalliktir.

b) Kazai tebligat :

Lâyihanın bu başlık altındaki birinci faslının ilk maddesi olan 34 ncü madde, bu fasıl hükümlerinin şümülünü gösteriyor. Kazai tebligata ait hükümler, bütün kazai mercilerde değil, adli, idari ve askerî kaza mercilerince yapılacak tebligat işlerinde tatbik edilecektir.

Hukukumuzda adli, idari ve askerî kaza mefhumları taayyün etmiş olduğu için, madde metninde bu umumi tâbirler kullanılmıştır.

Lâyihanın 35 nci maddesi, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 2606 sayılı Kanunla maddel 123 ncü maddesine tekabül etmektedir. Fakat madde, Tebligat Kanunu lâyihası ile kabul edilen (bilinen en son adrese tebliğ) prensibine ve ihtiyaçlara uygun bir hale getirilmiştir.

35 nci maddenin birinci fıkrası hükmüne göre, muhataba veya adresinde bu lâyihanın gösterdiği usullere göre onun yerine tebellüğ edebilecek birine tebligat yapılmış ve fakat muhatap sonradan adresini değiştirmiş olursa, yenisini hemen tebliği yaptırmış olan kaza merciine bildirmeye mecburdur. Bu mecburiyeti yerine getiren kimseye tebligat yapılmak icabederse, tebliğ evrakı bildirilen yeni adrese gönderilecektir.

Maddenin ikinci fıkrası, birinci fıkranın vaz'ettiği mecburiyete riayetsizliğin hükmünü teşkil ediyor.

Evvelce kendisine tebligat yapılmış olan kimse, adresini değiştirdiği halde yenisini bildirmezse, mütaakıp tebligat, tabiatıyla yine eski adrese çıkarılacaktır. Bu takdirde tebliğ memuru yeni adresi tesbit eder ve yeni adres de aynı postanenin tevzi mıntakası içinde bulunursa, tebliğ oraya yapılacaktır. Tesbit edilen adres, tebliğ memurunun mensubolduğu postanenin tevziat hududu haricinde veya diğer bir şehirde ise, tebligat evrakı, çıkaran mercie iade edilecektir. Bu halde, tebligat evrakını yeni adrese göndermek, mercie aittir.

Yeni adres tebliğ memuru tarafından tesbit edilemezse, adresin meçhul olması hali mevzuubahis olur ki, bu takdirde umumi hükümlere göre, yani lâyihanın 28 nci maddesinin 3 ncü fıkrası mucibince, keyfiyet, tebliğ memuru tarafından mahalle veya köy muhtarına tebliğ mazbatasına şerh verdirilmek suretiyle tesbit ve mazbata tebliği çıkaran mercie iade edilmek üzere alınıp, tebliğ evrakı muhatabın adresine ait binanın kapısına tâlik edilecektir. Kapiya tâlik tarihi tebliğ tarihi sayılmakla beraber, evrakın bir nüshası da tebliği yaptıran kazai merciin divanhanesine asılacaktır.

Bundan sonra yeniden tebligat yapılmak icabederse, üçüncü fıkra mucibince, yalnız o kazai merciin divanhanesine talik suretiyle yapılacaktır.

Lâyihanın bu maddesi esasen 1086 sayılı Kanunda mevcudolan bu usulün tatbikattaki müşkülâtını izale edecek ve talimatname, tatbikata mütaallik teferruatı tesbit ederek, beklenen maksadı hâsıl edecektir.

Lâyihanın 36 nci maddesi, celse esnasında dâvaya ait evrakın taraflara, müdahile veya vekillerine tevdiinin tebliğ hükmünde olduğunu ifade ediyor. Bu suretle tebligatta kolaylık sağlanmaktadır.

Lâyihanın 37 nci maddesinde, duruşma sırasında sıfatları tesbit edilen avukat kâtiplerine veya stajyerlerine mütaakıp celse gün ve saatinin bildirilmesinin de avukata tebliğ hükmünde olduğu kabul edilmiştir.

Bunun sebebi şudur : Avukatlar ekseriya mazeretlerini bildirmek üzere kâtip veya stajyerlerini göndermekte ve duruşma talik olunduğu takdirde, bunlara mahkeme tarafından mütakıp duruşma günü söylenildiği halde bunun kanunen bir hükmü olmadığından mütaakıp duruşmaya gelmiyen avukat hakkında gıyap hükümleri tatbik edilememektedir. Bu ise, işlerin gecikmesine sebeb olduğundan, avukatın yazıhanesinde tebellüğe salâhiyetli olan kâtibin ve stajyerin sıfatını ispat ettiği takdirde duruşma sırasında da aynı salâhiyeti haiz olduğu kabul edilmiştir. Ancak sıfatın zabıtnamede tesbiti, işlerin selâmeti bakımından zaruri görülmüştür.

Lâyihamın 38 nci maddesi, daha doğru bir ifade verilerek Halk Usulü Muhakemeleri Kanununun 119 ncu maddesinden alınmıştır.

39 ncu madde de, mezkûr kanunun 129 ncu maddesinin müşabihidir.

Lâyihamın 40 nci maddesinde, tebligata ait kararların, muayyen celse günü beklenmeden verilebileceği, kabul edilmiştir. Bunlar, 35 nci maddede munderiç yeni adresin tesbit edilmesi, 28 nci maddede yazılı tahkik muamelesi gibi hususlara mütâallik kararlardır. Bununla beraber tarafların birinden talep vukubulursa veya işin mahiyeti itibariyle ceza dâvalarında, celse günü beklenmeden karar verilmesi mecburidir.

Madde, metnindeki umumi mahiyet dolayısıyla, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 148 nci maddesinden daha fazla bir fayda sağlayacaktır.

Lâyihamın 41 nci maddesi, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun imkân verdiği hallerde adli kaza mercilerinin kendi memurları marifetiyle tebligat yapabilmesi imkânını mahfuz tutmuştur.

Bu sarahate lüzum görülmüştür. Aksi halde, lâyihamın 74 nci maddesinin son bendinde, bizzat tenakuzu kaldırmak gayesiyle (diğer kanunların bu kanuna uymayan hükümleri) nin de ilga edildiği hükmü bulunduğu için, meselâ, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 392 nci maddesi mucibince karar suretlerinin başkâtip tarafından iki taraftan her birine makbuz mukabilinde verilebilmesi gibi tebligatta kolaylığı sağlayan usullerin kendiliğinden kalkması ve bu suretle bir boşluğun husulü mukadderdi.

Aynı zamanda, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun sureti mahsusada tebliğine lüzum göstermediği netice talepler ve sair evrak suretleri de mahkeme kâtibi tarafından verilebilecektir.

Esasen umumi hüküm olması dolayısıyla lâyihamın ikinci maddesi, kazai merciler için de kabili tatbiktir.

Lâyihamın 42 nci maddesinde, hâkimin müstacel hallerde gece vakti tebligat yapılmasına karar verebileceği, tasrih edilmiştir.

Evvence işaret edildiği gibi, lâyihamın 33 nci maddesinin birinci fıkrası ile gece vakti tebligat yapılamıyacağı kaidesi vaz'edilmiş, aynı maddenin 3 nci fıkrasında, bu kaidenin müstesnası ifade edilerek, kabulden imtina vukubulmadıkça gece vakti yapılan tebliğin muteber olacağı esas kabul edilmiştir. İşte lâyihamın 42 nci maddesi, ancak müstacel hallerde, hâkimin kararı ile gece vakti tebligat yapılabilmesi imkânını vererek, kabule mütevakkıf olan lâyihamın 33 nci maddesinin üçüncü fıkrasına nazaran, bu halde kabulü mecburi kılarak, kazai tebligat işlerinde, mezkûr fıkranın müstesnasını tesis etmiş oluyor.

Esasen kanunlarımızda müstacel olan işler, daima kaidelerin müstesnasını teşkil etmiştir. Meselâ, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 176 ve 81 nci maddelerinde bu böyledir.

Lâyihamın 42 nci maddesi ile müstacel hallerde gece tebligat yapılabilmesi yolunda hâkime bir salâhiyet vermek, zaruretinin ve memleket realitelerinin bir neticesi olmuştur. Kaldı ki, Alman Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 188 nci maddesinde dahi, hâkimin müsaadesiyle gece tebligat yapılabilmesi kabul edilmiştir.

Maddenin tatbik şekli talimatnamede gösterilecektir.

Lâyihamın 43 nci maddesi, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 38 nci maddesinden alınmıştır.

44 nci madde, askerî makam ve mercilerce askerî şahıslara ve âmiri adliye yapılacak tebligat usulünü göstermektedir. Maddenin ikinci fıkrası, 43 nci maddeye müşabihdir.

c) İdari tebligat;

Lâyihamın bu başlık altındaki ikinci faslının ilk maddesi olan 45 nci madde, bu fasıl hükümlerinin şümulünü tâyin ediyor.

Madde metnine göre, kazai ve malî tebligatın dışında kalan tebligat, idari tebligattır.

Bu fasıldaki 46 nci madde, tebligatı çıkaran merciin bulunduğu yerde PTT İşletmesi Teşkilâtının bulunmaması halini derpiş ediyor. Bu halde, memur marifetiyle veya muhtar tarafından tebligat yapılması caizdir. Mamafih PTT teşkilâtı bulunmamasına rağmen, PTT İşletmesi o yeri bir PTT

merkeziğe bağılıyarak posta ve telgraf hizmetlerini maksada elverişli surette görüyorsa, tebligat, lâyihanın ikinci maddesinin haricinde kalan işlerde PTT vasıtasıyla yapılır.

Lâyihanın 47 nci maddesi, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 130 ncu maddesinden alınmıştır. Mezkûr 130 ncu madde halen tatbik edilmemektedir. Çünkü, mer'î Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununda (yalnız evrakı tebellüğ için tevkil) müessesesi yoktur. Ancak idari işlerde bu mümkün görüldüğünden madde, idari tebligat faslına ithal edilmiştir.

Lâyihanın 48 nci maddesi, gümrük ve inhisar işlerinde, kendi kanunlarında, yani gümrük ve inhisara tâbi kanunlarda tasrih edilen hallerde, muamelenin cereyan ettiği yerde hazır bulunan alâkalıya tebligatın memur vasıtasıyla yapılacağını ifade ediyor. Bu itibarla madde, birinci maddenin bir diğer müstesnasını ve ikinci maddenin ikinci fıkrasında mahfuz tutulan hallerden birini teşkil ediyor. Filhakika, alâkalının huzurunda yapılan ve derhal ona tebliğ edilebilecek bir muamelenin, her halde PTT ile tebliğini istemek, o muamelenin hem idare hem de alâkalı aleyhine, uzaması gibi bir netice husule getirebilir. Bu sebeple ve gümrük ve inhisar işlerinin zaruri bir icabı olarak, madde kabul edilmiştir.

Lâyihanın 49 ncu maddesi, tapu idarelerince yapılacak tebligata taallük etmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, tapuda kayıtlı veya miras, cebrî icra veya mahkeme ilâmı ile iktisapta bulunan hak sahiplerinin, adreslerini ve değiştirdikleri takdirde yenisini, buldukları yerin tapu idaresine bildirmeye mecburdurlar, demek suretiyle Medeni Kanun hükümlerine müsteniden hazırlanmış bulunan mer'î Tapu Sicili Nizamnamesinin 120 nci maddesinde esasen mevcut ve bu lâyihanın 35 nci maddesinde kabul edildiği şekilde bir mecburiyet vaz' edilmiştir.

Kolaylık olmak üzere, hak sahiplerine, adreslerini veya değiştirdikleri takdirde yenisini, buldukları yerin tapu idaresine bildirme imkânı tanınmıştır. Bu tapu idaresi bildirilen adresi, alâkalı gayrimenkulün bulunduğu yerdeki tapu idaresine yazacak ve orası da adresi, tabiatıyla usulüne göre mal sahipleri siciline kaydedecek veya evrakı müsbite arasında saklıyacaktır. İşte tapu idaresi tarafından çıkartılacak davetiye veya tebliğ evrakı, bu suretle bilinen son adrese gönderilecektir. Bundan sonra tebligat umumi hükümlere göre yapılacaktır. Fakat tebliğ memuru, mezkûr hükümlere göre tebligat yapamaz ve 28 ve 35 nci maddelerin tatbikatında olduğu gibi yenisini tesbit edemediğinden adres meçhul durumuna girer veya birinci fıkradaki mecburiyete riayet edilmediği için tapuda hiçbir adres bulunmazsa, bu takdirde tebligatın nasıl yapılmış sayılacağını göstermek ve halen tapu idarelerinin uğradığı müşkilâtı izale etmek için ikinci fıkra sevk edilmiştir. Bu halde, tebliğ evrakının bir nüshası tebliği çıkaran tapu dairesinin münasip bir yerine bir ay müddetle tâlik edilecek ve diğer nüshası da taallük ettiği gayrimenkulün bulunduğu köy veya mahalle muhtarına, umumi hükümlere göre tebliğ edilecektir. Muhtar keyfiyeti orada mütat olan şekilde ilân edecektir. Maddenin son fıkrası hükmüne göre, muhtara tebliğ tarihinden itibaren bir ayın hitamında hak sahibine tebligat yapılmış sayılarak, ona göre gereken muameleye tevessül edilecektir.

Maddede gayrimenkulün bulunduğu köy veya mahalle muhtarına, orada mütat olan şekilde ilân edilmek üzere tebligat usulünün kabulüne saik, hak sahibinin alâkalı olduğu gayrimenkulün bulunduğu köy veya mahalle ile herhangi bir suretle münasebeti ve binnetice keyfiyete muttali olabileceği ihtimalidir. Bu ihtimal, gazetede ilân yolu ile tebligata öğrenebilme ihtimalinden daha kuvvetli ve daha emniyetlidir.

ç) Malî tebligat,

Lâyihanın ikinci babının malî tebligat hakkındaki üçüncü faslı, malî tebligatın arz ettiği hususiyeti ifade eder mahiyettedir.

Üçüncü faslın ilk maddesi olan 50 nci maddenin birinci fıkrası, Dıvânı Muhasebat tarafından yapılacak tebligatın, PTT İşletmesi marifetiyle değil idari yollardan memur vasıtasıyla yapılacağını gösteriyor. Bu itibarla bu hüküm, lâyihanın ikinci maddesinin mahfuz tuttuğu müstesnalardan birini teşkil ediyor. Maddenin ikinci fıkrasına göre, muhatabın adresinin tesbit olunması veya tebellüğden imtina hallerinde lâyihanın umumi hükümleri tatbik edilecektir.

Lâyihanın 51 nci maddesi, malî tebliğlerin, kendi kanunlarında sarahat bulunmayan hallerde, bu kanunun umumi hükümlerine tevfikan yapılacağını ifade ediyor.

Umumiyetle malî tebligat hâlen, 5432 sayılı Vergi Usul Kanununun 83 - 99 ncu maddelerine tevfikân yapılmaktadır. Bu hükümler lâyiha'nın üçüncü faslına alınarak; Vergi Usul Kanununda bırakılmış, ancak lâyiha'nın umumi hükümlerinden malî tebligatta da istifade edilebilmesini temin gayesiyle, 51 nci madde sevk edilmiştir.

IV - Lâyiha'nın üçüncü babı :

Cezai hükümlere taallûk eden lâyiha'nın üçüncü babında, tebligat işlerinde işlenecek suçların cezaları gösterilmiştir.

Bu bap hükümleri ile mevzuatımızda mevcut bir boşluk doldurulmuş ve bu lâyihadan beklenen gayelerin tahakkuku sağlanmış ve vaz'edilen esaslar müeyyidendirilmiş bulunmaktadır.

Ceza hukuku prensiplerine uygun ve Ceza Kanunumuzdaki mümâsili suçlara ait cezalarla ahenkli olmasına dikkat edilen, tebligat suçları hakkındaki cezaları muhtevî 52, 53, 54 ve 55 nci maddelerden sonra, lâyiha'nın 56 nci maddesinde, Tebligat Kanununa göre verilmiş olan vazifenin ifasından dolayı PTT mensupları aleyhine işlenen suçlar hakkında, Türk Ceza Kanununun Devlet memurları aleyhine işlenen cürümlere mahsus hükümlerinin tatbik olunacağına dair umumi bir kaide vaz'olunmuştur. Bu suretle, vazifesinin ehemmiyeti dolayısıyla PTT mensupları, tıpkı Devlet memurları gibi addolunarak, suç failinin, Devlet memuru aleyhinde suç işlemiş gibi cezalandırılması temin ve tebligat işlerinde emniyet sağlanmıştır.

V - Lâyiha'nın dördüncü babı :

Lâyiha'nın dördüncü babı, müteferrik hükümlere taallûk etmektedir.

Bu bapta 57 nci madde, tebliğin vaktinde yapılmaması üzerine ne gibi bir muamele ifa edileceğini göstermekte; 58 nci maddede, tebliğ evrakının ne şekilde gönderileceği ifade edilmektedir.

58 nci madde mucibince tebliğ edilecek her evrak, tebliğ mazbatalı kapalı bir zarf içinde gönderilecektir. Maddenin ikinci fıkrasında, dâvetiye ile birlikte basit usulü muhakeme davetiyesi, birinci yemin davetiyesi, ikinci yemin davetiyesi, gıyap kararı ve muameleli gıyap kararı tebliğ varakasının, ayrı ayrı zikredilmesinde, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu mucibince ihtiva edecekleri kayıtların tenevvüü bakımından fayda mülâhaza edilmiştir. Bunlar, tebliğ mazbatasını da muhtevî olarak evrakı matbua haline sokulabileceği için, zarf içine konmadan da tebliğe verilebileceği tasrih edilmiştir.

Lâyiha'nın 59 ncu maddesi, kanunun tatbik suretini göstermek üzere bir talimatname yapılacağını; 60 nci madde, bu talimatnameye derci zaruri olan evrakı matbuanın nelerden ibaret olduğunu göstermekte; 61 nci madde, diğer kanunlardaki atıflara ve 62 nci madde, kaldırılan hükümlere taallûk etmektedir.

Lâyiha'nın 63 ve 64 ncu maddeleri de, meriyet tarihi ile kanunun tatbikine İcra Vekilleri Heyetinin memur olduğunu ifade etmektedir.

Muvakkat Encümen masbatası

T. B. M. M.

Muvakkat Encümeni

Esas No. 1/105

Karar No. 3

6. VI. 1958

Yüksek Reisliğe

Hükümet tarafından hazırlanarak Meclise sunulan Tebligat kanunu lâyihası encümenimizde mevzu ile alâkalı bulunan vekâletler mümessilleri hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Lâyihanın esbabı mucibe kısmında tafsilâtiyle serd olunan hususların âmme hizmetlerine mütaallik tebliğ işlerinde emniyet ve sürat esaslarını her suretle müeyyide altında bulunması temin etmesi bakımında fayda sağlayacağı müşahede ve umumiyet itibarıyla vaz ve sevk ettiği hükümlere iştirak edilmiştir.

Ancak; icra kılınan tetkikat neticesinde, lâyihasının (3, 53, 54, 56, 57, 59, 60 ve 62 nci maddelerinde aşağıda mucip sebepleri gösterildiği veçhile tadilat icrası derpiş olunmuştur :

1. (Madde - 3)

Lâyihanın ücret tarifesine mütaallik hükümleri meyanında bulunan üçüncü maddesinde (PTT İşletmesinin bu kanuna göre yapacağı işlerden dolayı alacağı ücretler, bu işletmenin teklifi üzerine Münakalât Vekili tarafından ayrı bir tarife ile tesbit ve tâyin edilir) denilmekte ve gerekçeden de, bu dairedeki hükmün tatbik edilememekte bulunan 6145 sayılı Posta, Telgraf ve Telefon İşletmesi Kuruluş Kanununun 11 nci maddesinin PTT ve müesseselerinin yapacağı iş ve hizmetler karşısında alacağı ücretlerin tarife ile tesbit olunacağına ve tarifelerin sureti umumiyede hükmi şahsiyeti haiz bulunan PTT İdare Meclisinin ve bu meyanda muhabere ve müraseleye ait ücret tarifeleri ile âdi mektup, telgraf, telefon ücretleri tarifelerinin de Ulaştırma Vekilinin tasdikiyle tekemmül edeceğine dair bulunan hükme mütenazır olarak sevk edildiği anlaşılmakta ise de;

Kanun lâyihası, birinci madde metninde tasrih kılındığı veçhile kazai merciler, umumi ve mülhak bütçeli daireler, belediyeler, köyler, barolar ve noterler tarafından yapılacak bilûmum tebliğ işlerini de şumulüne almış ve bu suretle

yalnız PTT işletmesinin mevzuuna dâhil olan hususlardan başka âmme hizmetleri ile irtibatı ve alâkası olan her türlü tebliğ işlerini başlıca hükümleri meyanına ithal etmiş bulunduğundan, maddedeki (... ücretler. bu işletmenin teklifi üzerine münakalât Vekili tarafından ayrı bir tarif ile tesbit edilir.) diye mevzu hüküm kaldırılarak yerine (Ücretler, Münakalât Vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyeti tarafından ayrı bir tarife ile tesbit ve tâyin edilir.) şeklinde hüküm vaz'olunarak bu kanuna göre yapılacak tebliğ işlerinde tesbit olunacak tarife için nihai merci gösterilmiştir, ki bu tadil ile lâyihada tasrih kılınan müessese ve teşekküllerin haklarının sureti umumiyede murakabe edilmesi, teminata bağlanması lüzumu mütalâa ve kabul olunmuştur.

2. (Madde - 53)

Lâyihanın üçüncü babını teşkil eden cezai hükümlere ilâve olarak yanlış adres bildirilmesi hallerinin müeyyedeye raptı tatbikattan alınan neticelere göre zaruri telâkki ve lâyihaya (yanlış adres bildirilmesi) matlabı ile yeni bir hükmün vazı ve ilâvesi uygun görülmüştür.

Bu bap ile sevk olunan hükümlerin mahiyetlerine göre maddelerin tasnifi de tezekkür kılınarak lâyihanın 53 ncu maddesinde mezkûr (tebliğ evrakının muhatabına verilmesi) matlaplı hüküm, 54 ncu maddeye nakil ve 53 ncu maddenin metnini yukarda izah olunan esaslar dairelerinde yazılmıştır, ki vaz'olunan yeni hüküm ile gerek mahkemeler, gerekse diğer mercilerde kendisinin veya başka kimselerin adını veya soy adını, yahut adresini yanlış bildirmek suretiyle işi sürüncemede bırakmak, menfaat temin etmek, alâkahların zararını müeddi olmak kasdiyle yapılan beyanda bulunulması hallerinin önlenmesinin temini düşünülmüştür.

Esasen, mevzuatımız hükümleri arasında ve bu cümleden olarak Türk Ceza Kanununun 343 528 nci maddelerinde cezai tehdit altında bulundurulmuş suçlar için kabul edilen unsurların bu

maddede zikri geçen filler ile tevafuk etmediğinin de yukardaki izahata munzam olarak mazbataya derç ve ilâvesi, tatbikatta husule gelebilecek her hangi bir tereddüdün izalesine yarıyaçağı mütalâası ile lüzumlu görülmüştür.

Not:

Lâyihamın cezai hükümlere mütaallik üçüncü babındaki 52 nci maddeden sonra (yanlış adres bildirilmesi) hallerinin müeyyideye vaz'ı için bu matlap ile 53 ncü madde yerine yeni bir hüküm konulmuş ve lâyihamın 53 ncü maddesi 54 ncü madde ile mütaakıp maddelerin numaraları da bu dairede 61 nci maddeye kadar teselsül ettirilmiştir. Ancak, aşağıdaki bentlerde tafsilâtiyle gösterildiği veçhile 59 ve 60 nci maddeler tevhid edildiğinden 61 ve mütaakıp maddeler lâyihadaki esas sıra numaralarını muhafaza etmiştir.

3. (Madde 54 - Lâyiha 53)

Bu maddenin metninde mezkûr bulunan (derhal) tâbirinin, tatbikatta mütehalif tefsirlere müsait bulunması ve bunun da aksaklığı tevlidedeacağı vârit ve mümkün görülerek derhal tâbiri metinden çıkarılmış ve yerine vaziyetin arz ettiği hususiyet dikkate alınarak tebliğ ile alâkalı mercilerin, hâdiselerin, cereyanına göre takdir haklarını daha geniş miqyasta kullanmalarını temin etmek sadedinde (en kısa zamanda) tâbiri ikame olunmuş ve metinde işbu tâbire munhasır olmak üzere gerekli değişiklik yapılmıştır.

4. (Madde 55 - Lâyiha 54)

(Yalan beyan) matlabı ile sevk edilen bu madde tesbit olunan para cezasının asgari haddi (30) ve âzami haddi (150) liradır.

Halbuki tertibolunan ceza miktarlarının diğer cezai hükümlerle mütenazır olması için bu miktarlar (50) lira ağır para cezasından başlamak üzere âzami (500) liraya iblâğ olunmuştur.

5. (Madde 57 - Lâyiha 56)

Bu madde aşağıda izah olunan şekilde tadil edilmiştir:

Lâyiha PTT mensupları aleyhine vazifelerinin ifasından dolayı işlenen suçlar hakkında, Türk Ceza Kanununun Devlet memurları aleyhine işlenen cürümlere mahsus hükümlerinin tatbik olunacağını âmir bulunmak suretiyle hazırlanmıştır. Bu hüküm, PTT memurlarından maada, sair mercilere mensubolanları hariç

birakmıştır. Halbuki, vaz'olunan bu müeyyide, tebliğ muamelesinin intizamı, emniyeti ve binnetice kanun hükümlerinin gereği gibi tatbikini temin etmek maksadına mâtuf bulunması itibarıyla bu prensibe uygun olarak bütün mercilere mensubolup tebliğe memur edilenlerin aleyhlerine suç işlendiği takdirde bu madde hükmünün tatbiki esas olmak üzere madde metni yeniden tahrir kılınmıştır.

6. (Madde 58 - Lâyiha 57) -

Bu maddenin birinci fıkrası yalnız redaksiyon bakımından değiştirilmiştir.

7. (Madde 60 - Lâyiha 59 ve 60) -

A) Lâyihamın 59 ve 60 ncü maddeleri ile tedvini gereken hükümlerin, mahiyeti itibarıyla yekdiğerine mürtabit bulunmasından dolayı bu maddeler birleştirilmiş ve bu iki madde 60 ncü madde olarak yeniden tertibolunmuştur.

B) 59 neu maddenin matlabı, talimatname yapılmasına mütedairdir. Halbuki bu lâyihamın 62 nci maddesinde kaldırılan kanunlar arasında adli evrakın PTT idaresiyle tebliği hakkındaki 3560 sayılı Kanunla mevcuttur. Halen mer'i bu kanunun bir ve ikinci maddelerinde kanunun tatbikatını teshil için nizamname çıkarılacağı hükmü vaz'edilmiştir. Gerek bu bakımdan ve sureti umumiyede her hangi bir kanunun tatbikini temin zımnında bir nizamname hazırlanması meselesinin icabına daha uygun bulunduğu kanaatine varılmıştır, Zira, nizamnameler meratipten aledderecat geçmek suretiyle sahai tatbika vaz' olunmaktadır.

Yukarda izah olunan sebebe müsteniden madde metninde mevcut (Talimatname) yerine (Nizamname) tâbiri ikame olunmak suretiyle hükümde tadilat cihetine gidilmiştir. Ayrıca, işbu 59 neu maddenin ikinci fıkrası, tahrirde selâset ve hükümde vuzuhu temin için bir fıkra haline getirilmiş ve bu suretle 60 ncü maddenin birinci fıkrası olarak hazırlanmıştır.

C) Bu maddenin ikinci fıkrası lâyihadaki (evrakı matbua) matlabıyla 60 ncü madde olarak yer almış bulunmaktadır. Yukarda izah kılınacağı veçhile kendisinden evvel gelen madde ile birleştirilmiş ve ikinci fıkra olarak tesis kılınmış olduğundan, mevcut metinde hüküm tebeddülü mevzuubahsolmaksızın yazılış tarzı, madde ile mevzu hükümlerin insicam ve ahengine uygun surette tebdil edilmiştir.

8. (Madde - 62)

Lâyihanın yukarda mezkûr maddesi ile tesbit olunan hükümlerde bir gûna değişiklik yapılmadan tertip ve ifade tarzı değiştirilmiş ve aşağıdaki hususların tasrih kılınmasında fayda mülâhaza olunmuştur :

A) Adli evrakın posta, telgraf ve telefon idaresi vasıtasıyla tebliğine mütedair bulunan 3560 sayılı Kanuna ek olarak çıkarılan ve posta ile tebliğ usullerinin kadastro mahkemelerine de teşmili hakkındaki 4574 sayılı Kanunun da ilga edildiği bu maddenin (1) numaralı bendine ithal olunmuştur. Her ne kadar işbu maddenin 7 nci bendi umumi mahiyette muhalif hükümlerin kaldırılmasını mutazammın bulunmakta ise de bu sarahatin tatbikattaki güçlüğü önliyeceği düşünülmüştür.

B) Lâyihanın 2 numaralı fıkrasında Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 114 ilâ 148 nci maddelerinin ilgasına ait hükmün, yazılış şekli itibariyle bâzı ihtilâflara sebeb olabileceği neticesine varıldığı gibi tedvin esaslarına da mugayereti görüldüğünden bu fıkra yeniden yazılmıştır. Çünkü ;

114 ilâ 148 nci maddeler arasında yer alan (118, 133, 134, 135, 136 nci maddeler ile 131 nci maddenin son fıkrası bu lâyiha ile ilga edilen 3560 sayılı Kanunun 9 ncu maddesinde musarrah olduğu gibi ve kezalik 123 ncü maddede 2606 sayılı Kanunla meriyet mevkiinden kaldırılmıştır.

Yukardaki izahata nazaran bu fıkrada (114 ilâ 148) nci maddelerin kaldırıldığı şekliyle ifade olunan hükmün ilerde teşevvüş husule getireceği tabii bulunduğundan bu maddelere mütaallik Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 10 ncu babının birinci kısmının ilga olunduğunun metinde tesbiti her suretle uygun görülmüştür.

Bu bentte mezkûr 6769 sayılı Kanun ile maddel 82 nci maddenin ikinci fıkrasına ait ilga hükmü aynen muhafaza olunmuştur.

9. Kabul ve tadillere mütaallik encümen kararları müzakerelere iştirak edenlerin ittifaikiyle ittihaz olunmuştur.

Tebliğat Kanunu lâyihanının arz ettiği ehemmiyet ve temin edeceği faydanın hususiyeti nazara alınarak lâyihanın takdimen ve müstacele müzakeresi teklif edilmesi de karara bağlanmıştır ;

Umumi Heyetin tasviplerine arz edilmek üzere Riyaset Makamına sunulur.

Muvakkat Encümen Reisi Mazbata Muharriri
Balıkesir Antalya
V. Asena A. Selekler

Kâtip
Samsun Bitlis İsparta
A. Keleşoğlu R. Bingöl T. Tırlı
Kars Muğla Nevşehir
O. Yeltekin D. Argun M. H. Ürgüblü
Samsun Urfa Van
A. Saraçoğlu E. M. Karakurt S. Erdinç

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Tebliğat kanunu lâyihası

BİRİNCİ BAP

Umumi hükümler

Birinci fasıl

Kanunun şümülü

Tebliğatın PTT vasıtasıyla yapılması

MADDE 1. — Kazai merciler, umumi ve mülhak bütçeli daireler, belediyeler, köy hükmi şahsiyetleri, barolar ve noterler tarafından yapılacak bileümle tebligat, bu kanun hükümleri dairesinde Posta Telgraf ve Telefon İşletmesi vasıtasıyla yapılır.

Tebliğatın memur vasıtasıyla yapılması

MADDE 2. — Tehirinde zarar umulan işlerde veya aynı yerde bulunan birinci maddede yazılı daire ve müesseseler arasında veya bu daire ve müesseselerde bulunan şahıslara yapılacak tebligat, kendi memurları veya mahallî mülkiye âmirinin emriyle zabıta vasıtasıyla yaptırılabilir.

Zor kullanılmasını gerektiren veya hazırlık tahkikatına taallük eden vazifelerin zabıta tarafından yapılacağına dair olan hükümlerle bu kanunun ikinci babında yazılı hususi hükümler mahfuzdur.

Ücret tarifesi

MADDE 3. — PTT İşletmesinin bu kanuna göre yapacağı işlerden dolayı alacağı ücretler, bu işletmenin teklifi üzerine Münakalât Vekili tarafından ayrı bir tarife ile tesbit ve tâyin edilir.

Memur vasıtasıyla tebliğlerde zaruri masraflar

MADDE 4. — 6245 sayılı Harcırah Kanununun 49 ncu maddesine göre tazminat alan memur ve hizmetliler dışındaki memurlar vasıtasıyla bu kanunun ikinci maddesi mucibince yapılacak tebligat için tebliğ yapana verilecek zaruri masrafların miktarı kendisine tebliğ yapılacak şahsın bulunduğu yerin mesafesine nazaran her malî sene başında vilâyet idare heyetleri tarafından o vilâyetin gerek merkez gerekse bağlı kazaları için ayrı ayrı tesbit olunur.

MUVAKKAT ENCÜMENİN TADİLİ

Tebliğat Kanunu lâyihası

MADDE 1. — Hükümet lâyihasının 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Hükümet lâyihasının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ücret tarifesi

MADDE 3. — PTT İşletmesinin bu kanuna göre yapacağı işlerden dolayı alacağı ücretler, Münakalât Vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyeti tarafından ayrı bir tarife ile tesbit ve tâyin edilir.

MADDE 4. — Hükümet lâyihasının 4 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü

Muvakkat E.

Yukarıki fıkraya göre kendilerine zaruri masraf verilen memurlara yaptıkları tebliğ dolaşısıyla 6245 sayılı Kanun mucibince ayrıca harcah verilmez.

Ücret ve masrafın peşin ödenmesi

MADDE 5. — Tarifede yazılı PTT ücretlerini veya dördüncü madde mucibince verilecek zaruri masrafları, hilâfına bir hüküm bulunmadıkça tebliğin yapılmasını istiyen peşin olarak öder.

Tebliği çıkaracak merci tarafından tâyin olunan mehil içinde gerekli masrafı vermiyen, talebinden sarfınazar etmiş addolunur. Zaruri sebeplerden dolayı bu mehle riayetsizlik halinde yeni bir mehil verilir.

Tebliğ evrakının ziyaa halinde masrafları

MADDE 6. — PTT İşletmesi memurlarının kusur veya ihmali yüzünden veya mücbir haller dışında her hangi bir sebeple ziyaa uğrıyan tebliğ evrakının yeniden tanzim ve tebliği için gerekli masrafları, Posta Kanununun taahhütlü müraselâta mütaallik hükümlerine göre ödenir.

Telgraf servisinde ziyaa veya gecikme vukunda Telgraf ve Telefon Kanunu hükümleri tatbik olunur.

Uçak, telgraf ve diğer vasıtalarla tebligat ve ücretleri

MADDE 7. — Tebligat uçakla veya postada kullanılan diğer seri veya hususi vasıtalarla veya muhtelif işaretli telgraflarla da yaptırılabilir.

Tebliğin bu vasitalardan hangisiyle yapılacağı alâkalının talebi üzerine veya re'sen mahkeme reisi, hâkim veya tebliği yaptıracak diğer merciler tarafından tensibedilir. Bu takdirde bunlara ait ücretler, PTT ücretleri tarifesine göre bu vasıtalarla tebliği istiyenden tebliğ ücretinden ayrı olarak alınır.

İkinci Fesil

Tebliğat esasları

Tebliğ evrakının nüshaları ve makbuz verilmesi

MADDE 8. — Tebliğ olunacak her nevi evrak, biri dosyasına konulmak ve diğeri tebliğ

MADDE 5. — Hükümet lâyihasının 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Hükümet lâyihasının 6 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Hükümet lâyihasının 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Hükümet lâyihasının 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hh.

Muvakkat E.

edilecek kimselere verilmek üzere lüzumu kadar nüshadan terekübeder. Bu nüshalarda iş sahibi veya vekilinin imzası bulunur.

Tebliğ olunmak üzere salâhiyetli mercilere verilecek evrakın her nüshasına bu mercilerce, verildiği tarih yazılır ve istenirse makbuz verilir.

Her nevi evrakın tebliğine ve davetiyelere ait tebliğ mazbataları dosyasına konur.

Davetiyenin ihtiva edeceği kayıtlar

MADDE 9. — Davetiye aşağıdaki kayıtları ihtiva eder :

1. Tarafların ve varsa kanuni temsilci ve vekillerinin ad ve soyadları ile ikametgâh veya mesken yahut iş adreslerini;

2. Anlaşılacak şekilde kısaca tebliğin mevzuunu;

3. Davet edilen şahsın hangi mercide ve hangi gün ve saatte hazır bulunması lâzımgeldiğini ve bu merciin yerini;

4. Kanunlarına göre davetiye ve celpnamelelere derci icabeden sair hususları;

5. Davetiyeyi çıkaran merciin mühürünü ve mahkeme başkâtibinin ve diğer mercilerde salâhiyetli memurun imzasını.

Bilinen adreste tebligat

MADDE 10. — Tebligat, tebliğ yapılacak şahsa bilinen en son adresinde yapılır.

Şu kadar ki; kendisine tebliğ yapılacak şahsın müracaati veya kabulü şartıyla her yerde tebligat yapılması caizdir.

Vekile ve kanuni mümessile tebligat

MADDE 11. — Vekil vasıtasıyla takibedilen işlerde tebligat vekile yapılır.

Kanuni mümessilleri bulunanlara veya bulunması gerekenlere yapılacak tebligat kanunlarına göre bizzat kendilerine yapılması icabetmedikçe bu mümessillere yapılır.

Hükmi şahıslara ve ticarethanelere tebligat

MADDE 12. — Hükmi şahıslara tebliğ, salâhiyetli mümessillerine, bunlar birden ziyade ise, yalnız birine yapılır.

Bir ticarethanenin muamelelerinden doğan

MADDE 9. — Hükümet lâyihasının 9 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Hükümet lâyihasının 10 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 11. — Hükümet lâyihasının 11 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 12. — Hükümet lâyihasının 12 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

ihtilâflarda, ticari mümessiline yapılan tebliğ muteberdir.

Hükmi şahısların memur ve müstahdemlerine tebligat

MADDE 13. — Hükmi şahıslar namına kendilerine tebliğ yapılacak kimseler her hangi bir sebeple mütat iş saatlerinde iş yerinde bulunmadıkları veya o sırada evrakı bizzat alamıyacak bir halde oldukları takdirde tebliğ, orada hazır bulunan memur veya müstahdemlerinden birine yapılır.

Askerî şahıslara tebligat

MADDE 14. — Astsubaylar haricolmak üzere erata yapılacak tebliğler, kıta kumandanı ve müessese âmiri gibi en yakın üste yapılır.

Yukarıki fıkrada yazılı olanların haricindeki askerî şahıslara birlik veya müessesede tebligat yapılması icabeden ahvalde, tebliğin yapılmasını nöbetçi âmiri veya subayı temin eder. Bunlar tarafından muhatabın derhal buldurulması veya tebliğin temini mümkün olmazsa tebliğ kendilerine yapılır.

Sefer hali

MADDE 15. — Sefer halinde olan birlik veya müesseseye mensup askerî şahıslara tebligat, bağlı buldukları Kara, Deniz veya Hava kuvvetleri kumandanlıkları vasıtasıyla yapılır.

Aile efradına veya hizmetçiye tebligat

MADDE 16. — Kendisine tebliğ yapılacak şahıs adresinde bulunmazsa tebliğ kendisi ile birlikte oturan ailesi efradından veya hizmetçilerinden birine yapılır.

Belli bir yerde veya evde meslek ve sanat icrası

MADDE 17. — Belli bir yerde devamlı olarak meslek veya sanatını icra edenler, o yerde bulunmadıkları takdirde tebliğ aynı yerdeki daimî memur veya müstahdemlerinden birine, meslek veya sanatını evinde icra edenlerin memur ve müstahdemlerinden biri bulunmadığı

Muvakkat E.

MADDE 13. — Hükümet lâyihasının 13 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 14. — Hükümet lâyihasının 14 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 15. — Hükümet lâyihasının 15 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 16. — Hükümet lâyihasının 16 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 17. — Hükümet lâyihasının 17 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

takdirde birlikte oturan ailesi efradından veya hizmetçilerinden birine yapılır.

Otel, hastane, fabrika ve mektep gibi yerlerde tebligat

MADDE 18. — Tebliğ yapılacak şahıs otel, hastane, tedavi veya istirahat evi, fabrika, mektep, talebe yurdu gibi içine serbesçe girilemeyen veya arananın kolayca bulunması mümkün olmayan bir yerde bulunuyorsa, tebliğin yapılmasını o yeri idare eden veya muhatabın bulunduğu kısmın âmiri temin eder. Bunlar tarafından muhatabın derhal buldurulması veya tebliğin temini mümkün olmazsa, tebliğ kendilerine yapılır.

Mevkuf ve mahkûmlara tebligat

MADDE 19. — Mevkuf ve mahkûmlara ait tebliğlerin yapılmasını, bunların bulunduğu müessese müdür veya memuru temin eder.

Muhatabın muvakkaten başka yere gitmesi

MADDE 20. — 14, 16 ve 18 nci maddelerde yazılı şahıslar, kendisine tebliğ yapılacak kimsenin muvakkaten başka yere gittiğinden bahsile tebliği kabul etmezlerse, keyfiyet ve beyanda bulunanın hüviyeti tebliğ mazbatasına yazılarak altı beyanı yapan tarafından imzalanır. Beyanda bulunan imzadan imtina ederse tebliği yapan bu ciheti serh ve imza eder ve tebliğ edilemeyen evrak, çıkarılan mercie iade olunur. Bunun üzerine merciee münasip bir mehil tâyin olunarak yeniden tebliğ çıkarılır. Bu tebliğ dâhi 14, 16 ve 18 nci maddeler gereğince yapılır. Ancak ikinci defa çıkarılan tebliğ evrakını, bu maddelerde yazılı şahıslar kabule mecburdurlar.

Tebliğ imkânsızlığı ve tebellüğden imtina

MADDE 21. — Kendisine tebliğ yapılacak kimse veya yukarıki maddeler mucibince tebligat yapılabilecek kimselerden hiçbir gösterilen adreste bulunmaz veya tebellüğden imtina ederlerse tebliğ memuru tebliğ olunacak evrakı, o yerin muhtar veya ihtiyar heyeti âzasından birine veyahut zâbıtâ âmir veya memuru-

MADDE 18. — Hükümet lâyihasının 18 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 19. — Hükümet lâyihasının 19 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 20. — Hükümet lâyihasının 20 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 21. — Hükümet lâyihasının 21 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

Muvakkat E.

runa imza mukabilinde teslim eder ve tesellüm edenin adresini ihtiva eden ihbarnameyi gösterilen adreste ki binanın kapısına yapıştırmakla beraber tebliğ olunacak şahsa keyfiyetin haber verilmesini de mümkün oldukça en yakın komşularından birine bildirir. İhbarnamenin kapıya yapıştırıldığı tarih, tebliğ tarihi sayılır.

Yaş ve ehliyet şartı

MADDE 22. — Muhatap yerine kendisine tebliğ yapılacak kimsenin görünüşüne nazaran on beş yaşından aşağı olmaması ve bâriz bir surette ehliyetsiz bulunmaması lâzımdır.

Tebliğ mazbatası

MADDE 23. — Tebliğ bir mazbata ile tevsih edilir. Bu mazbatanın :

1. Tebliği çıkaran merciin adını,
 2. Tebliği istiyen tarafın adını, soyadını ve adresini,
 3. Tebliğ olunacak şahsın adını, soyadını ve adresini,
 4. Tebliğin mevzuunu,
 5. Tebliğin kime yapıldığını ve tebliğ muhatabından başkasına yapılmış ise o kimsenin adını, soyadını, adresini ve 22 nei madde gereğince tebellüğe ehil olduğunu,
 6. Tebliğin nerede ve ne zaman yapıldığını,
 7. 21 nei maddedeki durumun tahaddüsü halinde bu hususlara mütaallik muamelenin yapıldığını ve imtina için gösterilen sebebi,
 8. Tebliğ evrakı kime verilmiş ise onunla tebliğ memurunun imzalarını,
- İhtiva etmesi lâzımdır.

İmza edemeyecek durumda olmak

MADDE 24. — Kendisine tebliğ yapılacak kimse imza edecek kadar yazı bilmez veya imza edemeyecek durumda bulunursa, komşularından bir kişi huzurunda sol elinin baş parmağı bastırılmak suretiyle tebliğ yapılır.

Sol elinin baş parmağı bulunmıyan kimsenin, aynı elinin diğer bir parmağı ve sol eli yoksa sağ elinin baş parmağı ve bu da mevcut değilse diğer parmaklarından biri bastırılır.

MADDE 22. — Hükümet lâyihasının 22 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 23. — Hükümet lâyihasının 23 ücü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 24. — Hükümet lâyihasının 24 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

Tebliğ yapılacak kimsenin iki eli de yoksa tebliğ evrakı kendisine verilir.

Yukardaki fıkralarda yazılı hallerde keyfiyet, tebliğ mazbatasında tasrih edilir ve hazır bulunan şahsa da imza ettirilir.

Okur yazar bir komşu bulunmaz veya bulunan komşu imzadan imtina ederse, tebliğ memuru o mahalle veya köyün muhtar veya ihtiyar heyeti âzasından birini veyahut bir zabıta memurunu, tebliğ sırasında hazır bulunmak üzere davet eder ve tebligat bunların huzurunda yapılır.

Yabancı memlekette tebligat usulü

MADDE 25. — Yabancı memlekette tebliğ o memleketin salâhiyetli makamı vasıtasıyla yapılır. Bunun için anlaşma veya o memleket kanunları müsait ise, o yerdeki Türkiye siyasi memuru veya konsolosu tebligat yapılmasını salâhiyetli makamdan ister.

Kendisine tebliğ yapılacak kimse Türk vatan-daşı olduğu takdirde tebliğ o yerdeki Türkiye siyasi memuru veya konsolosu vasıtasıyla de yapılabilir.

Yabancı memleketlerde bulunan kimselere tebliğ olunacak evrak, tebligatı çıkaran merciin bağlı bulunduğu vekâlet vasıtasıyla Hariciye Vekâletine, oradan da memuriyet havzası nazarı itibara alınarak ilgili Türkiye Elçiliğine veya Konsolosluğuna gönderilir.

Türkiye'deki elçilik veya konsolosluklardan tevdi olunan tebligat evrakı

MADDE 26. — Anlaşmalar hükümleri ve mütekabiliyet esasları mahfuz kalmak şartıyla, Türkiye'de mukim yerli ve yabancı şahıslara tebliğ edilmek üzere ecnebi bir memleketin elçiliğinden veya havzasında bulunduğu valilik kanalı ile konsolosluğundan Hariciye Vekâletine tevdi olunan evrak, ilgili vekâlet kanalı ile salâhiyetli mercie gönderilir ve tebliğ muamelesinin ifasını mütaakıp tasdikli olarak aynı yollardan iade edilir.

Yabancı memlekette Türk memurlarına ve askerî şahıslarına tebligat

MADDE 27. — Yabancı bir memlekette resmî bir vazife ile bulunan Türk memurlarına tebligat, Hariciye Vekâleti vasıtasıyla yapılır.

Muvakkat E.

MADDE 25. — Hükümet lâyihasının 25 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 26. — Hükümet lâyihasının 26 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 27. — Hükümet lâyihasının 27 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

Yabancı memleketlerde bulunan askerî şahıslara yapılacak tebligat bağı bulunduğları Kara, Deniz, Hava Kuvvetleri kumandanlıkları ile Jandarma Umum Kumandanlığı vasıtasıyla yapılır.

İlânen tebligat

MADDE 28. — Adresi meçhul olanlara tebligat ilânen yapılır.

Yukarıki maddeler mucibince tebligat yapılamıyan ve ikametgâhı, meskeni veya iş yeri de bulunamıyan kimsenin adresi meçhul sayılır.

Adresin meçhul olması halinde keyfiyet tebliğ memuru tarafından mahalle veya köy muhtarına şerh verilmek suretiyle tesbit edilir. Bununla beraber tebliği çıkaran merci lüzum görürse, muhatabın adresini resmî veya hususi müessesese ve dairelerden veya zabıta vasıtasıyla tahkik ve tesbit ettirebilir.

Yabancı memleketlerde oturanlara ilânen tebligat yapılmasını icabettiren ahvalde tebliği çıkaran merci, tebliğ olunacak evrak ile ilân suretlerini yabancı memlekette bulunan kimsenin mâlûm adresine ayrıca iadeli taahhütlü mektupla gönderir ve posta makbuzunu dosyasına koyar.

İlân şekli

MADDE 29. — İlân suretiyle tebliğ, tebliği çıkartacak merciin mucip sebep beyanıyla ve receği karar üzerine aşağıdaki şekilde yapılır:

1. İlân alâkalının itilâna en emin bir şekilde vâsıl olacağı umulan ve varsa ayrıca tebliği çıkaran merciin bulunduğu yerde intişar eden birer gazetede yapılır.

2. Tebliğ olunacak evrak ve ilân sureti, tebliği çıkaran merciin herkesin kolayca görebileceği bir yerine de asılır.

Merci icabına göre ikinci defa ilân yapılmasına karar verilebilir. İki ilân arasındaki müddet üç haftadan aşağı olamaz. Gerekiyorsa ikinci ilân, yabancı memleket gazeteleriyle de yaptırılabilir.

İlânın ihtiva edeceği kayıtlar

MADDE 30. — İlânda, alâkalıların ad ve soyadları, işleri, ikametgâh veya mesken yahut

Muvakkat E.

MADDE 28. — Hükümet lâyihasının 28. nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 29. — Hükümet lâyihasının 29. ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 30. — Hükümet lâyihasının 30. ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

iş yerleri, tebliğ olunacak evrak muhteviyatının hulâsası, tebliğin anlaşılabilir şekilde mevzuu, sebebi, ilânın hangi merciden verildiği, ilân daveti tazammun ediyorsa nerede ve ne için, hangi gün ve saatte hazır bulunulacağı, yazılmak lâzımdır.

İlânen tebligatta tebliğ tarihi

MADDE 31. — İlânen tebliğ son ilân tarihinden itibaren on beş gün sonra yapılmış sayılır. İlânen tebliğe karar veren merci, icabına göre daha uzun bir müddet tâyin edebilir.

Usulüne aykırı tebliğin hükmü

MADDE 32. — Tebliğ usulüne aykırı yapılmış olsa bile, muhatabı tebliğe muttali olmuş ise muteber sayılır.

Muhatabın beyan ettiği tarih, tebliğ tarihi addolunur.

Gece vakti ve resmî tatil günlerinde tebligat

MADDE 33. Gece vakti tebligat yapılamaz.

Gece vakti, güneş batmasından bir saat sonra başlar ve güneş doğuncaya kadar devam eder.

Kabulden imtina vukubulmadıkça birinci fıkraya aykırı olarak yapılan tebliğ muteberdir.

Resmî ve adlî tatil günlerinde de tebligat caizdir.

İKİNCİ BAP

Hususi hükümler

Birinci fasıl*Kazai tebligat**Şümülü*

MADDE 34. — Bu fasıl hükümleri adlî, idari ve askerî kaza mercilerince yapılacak tebligat işlerinde tatbik olunur.

Adres değiştirmenin bildirilmesi mecburiyeti

MADDE 35. — Kendisine veya adresine kanunun gösterdiği usullere göre tebliğ yapılmış

Muvakkat E.

MADDE 31. — Hükümet lâyihasının 31 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 32. — Hükümet lâyihasının 32 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 33. — Hükümet lâyihasının 33 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 34. — Hükümet lâyihasının 34 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 35. — Hükümet lâyihasının 35 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.**Muvahhat E.**

olan kimse, adresini değiştirirse, yenisini hemen tebliği yaptırmış olan kaza merciine bildirmeye mecburdur. Bu takdirde bundan sonraki tebliğler bildirilen yeni adrese yapılır.

Adresini değiştiren kimse yenisini bildirmediği ve yeni adres tebliğ memuruñca da tesbit edilemediği takdirde, tebliğ olunacak evrakın bir nüshası eski adrese ait binanın kapısına ve diğer nüshası da tebliğ yaptıran kazai merciin divanhanesine tâlik edilir ve eski adresin kapısına tâlik tarihi, tebliğ tarihi sayılır.

Mütaakıp tebliğler, yalnız o kazai merciin divanhanesine tâlik suretiyle yapılır.

Celse esnasında tebligat

MADDE 36. — Celse esnasında dâvaya ait evrakın taraflara, müdahile veya vekillerine tevdi, tebliğ hükmündedir.

Avukat kâtiplerine ve stajyerlerine tebligat

MADDE 37. — Celse esnasında kazai merci tarafından sıfatları tesbit edilen avukat kâtiplerine ve stajyerlerine mütaakıp celse gün ve saatinin bildirilmesi, avukata tebliğ hükmündedir.

Vekillerin yekdiğerine tebligat yapması

MADDE 38. — Vekil vasıtasıyla takibedilen dâvalarda, vekiller makbuz mukabilinde yekdiğerine tebligat yapabilirler.

Tebellüğ edecek şahsın hasım olması

MADDE 39. — Bu kanun hükümlerine göre kendilerine tebliğ yapılması caiz olan kimselerin o dâvada hasım olarak alâkaları varsa muhatap namına kendilerine tebliğ yapılamaz.

Tebliğata ait kararların müstaceliyeti

MADDE 40. — Tebligata ait kararlar, muayyen celse günü beklenmeden verilebilir. şu kadar ki, talep vukuunda veya ceza dâvalarında muayyen celse gibi beklenmeden karar verilmesi mecburidir.

Memur vasıtasıyla tebligat

MADDE 41. — Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun imkân verdiği hallerde adli kaza

MADDE 36. — Hükümet lâyihasının 36 ne maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 37. — Hükümet lâyihasının 37 ne maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 38. — Hükümet lâyihasının 38 ne maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 39. — Hükümet lâyihasının 39 ne maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tebliğata ait kararların müstaceliyeti

MADDE 40. — Tebligata ait kararlar, muayyen celse günü beklenmeden verilebilir. şu kadar ki, talep vukuunda veya ceza dâvalarında muayyen celse günü beklenmeden karar verilmesi mecburidir.

MADDE 41. — Hükümet lâyihasının 41 ne maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hâ.

mercilerinin kendi memurları marifetiyle yaptıkları tebligat muteberdir.

Müstacel hallerde tebligat

MADDE 42. — Hâkim, müstacel hallerde gece vakti tebligat yapılmasına karar verebilir.

C. Müddeiumumiliğine tebligat

MADDE 43. — C. Müddeiumumiliğine yapılacak tebligat, tebliğ olunacak varaka aslının kendisine gösterilmesiyle olur. Bu tebliğ bir mehile başlangıç olacaksa, C. Müddeiumumisi gösterildiği günü varakanın aslına işaret ve imza eder.

Askerî kazada tebligat

MADDE 44. — Askerî kaza makam ve mercilerince askerî şahıslara yapılacak tebligat tahrirî bir emirle ifa olunur ve tebellüğ ilmühaberi, tebligatı talep veya emreden makam veya mercie gönderilir.

Âmiri adliye yapılacak tebligat, tebliğ olunacak varakanın kendisine gösterilip imza ettirilmesi suretiyle yapılır. Bu tebliğ bir mehil başlangıcı olursa, tarihi de işaret edilir.

İkinci Fesil

İdari tebligat

Şümülü

MADDE 45. — Kazai ve malî tebligatın dışında kalan tebligat, idari tebligattır.

PTT teşkilâtı olmaması

MADDE 46. — Tebligatı çıkaran merciin bulunduğu yerde PTT işletmesi teşkilâtı yoksa, memur marifetiyle veya muhtar tarafından tebligat yapılması caizdir.

Müteaddit şahsın mümessiline tebligat

MADDE 47. — Birden ziyade şahsı temsil eden kimseye tebliğ olunacak evrakın aneak bir nüshası verilir. Şu kadar ki, yalnız evrakı tebel-

Muvakkat E.

MADDE 42. — Hükümet lâyihasının 42 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 43. — Hükümet lâyihasının 43 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 44. — Hükümet lâyihasının 44 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 45. — Hükümet lâyihasının 45 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 46. — Hükümet lâyihasının 46 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 47. — Hükümet lâyihasının 47 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

lüğ için tevkil olunan kimseye temsil ettiği şahısların adedi kadar nüsha verilmek lâzımdır.

Gümrük ve İnhisarlar işlerinde tebligat

MADDE 48. — Gümrük ve inhisar işlerinde, kendi kanunlarının imkân verdiği hallerde muamelenin cereyan ettiği yerde hazır bulunan alâkalıya tebligat memur vasıtasıyla yapılır.

Tapu idarelerince yapılacak tebligat

MADDE 49. — Tapuda kayıtlı veya miras, cebri icra veya mahkeme ilâmı ile iktisapta bulunan hak sahipleri, adreslerini ve değiştirdikleri takdirde yenisini buldukları yerin tapu idaresine bildirmeye mecburdurlar. Davetiye veya tebliğ evrakı, bu suretle bilinen son adrese gönderilir.

Tapuda adresi bulunmayan veya tebliğ memuru tarafından da adresleri tesbit edilemeyen hak sahiplerine gönderilecek tebliğ evrakının bir nüshası tebliği çıkaran tapu dairesinin münasip bir yerine bir ay müddetle tâlik edilir ve diğer nüshası da taallük ettiği gayrimenkulün bulunduğu köy veya mahalle muhtarına, orada mütadolan şekilde ilân edilmek üzere tebliğ edilir.

Muhtara tebliğ tarihinden itibaren bir ayın hitamında, hak sahibine tebligat yapılmış sayılır.

Üçüncü Fesül

Mali tebligat

Divanı Muhasebat tarafından yapılacak tebligat

MADDE 50. — Divanı Muhasebatça yapılacak tebligat, tebliğ yapılacak şahıslardan merkez teşkilâtında vazifeli bulunanlara, bağlı oldukları daireler, bunların haricinde kalanlara mahallî mülkiye âmiri vasıtasıyla yaptırılır.

Adresin tesbit olunamaması veya tebellüğden imtina hallerinde tebligat, bu kanunun umumi hükümleri dairesinde yapılır.

Mali tebliğler

MADDE 51. — Malî tebliğler, kendi kanunlarında sarahat bulunmayan hallerde, bu kanunun umumi hükümlerine tevfikân yapılır.

Muvakkat E.

MADDE 48. — Hükümet lâyihasının 48 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 49. — Hükümet lâyihasının 49 neu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 50. — Hükümet lâyihasının 50 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 51. — Hükümet lâyihasının 51 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

Muvakalat E.

ÜÇÜNCÜ BAP**Cezai hükümler***Memurların kusur ve ihmali*

MADDE 52. — Bu kanunun tatbikinde kusur ve ihmali görülen memur ve hizmetlilerle mahalle ve köy ihtiyar heyeti âzaları, fiillerinin mahiyetine göre Türk Ceza Kanununun 230 ve 240 nci maddeleri mucibince cezalandırılırlar.

Yukarıki fıkra hükmüne göre yapılacak takibat, inzibati ceza tatbikine mâni değildir.

Tebliğ evrakının muhatabına verilmesi

MADDE 53. — Muhatap namına kendilerine tebligat yapılan kimseler, tebliğ evrakını muhataplarına derhal vermedikleri takdirde yüz liradan beş yüz liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Yalan beyan

MADDE 54. — 14, 16 ve 18 nci maddelerde yazılı şahıslar, muhatap hakkında, bu kanunun tatbiki dolayısıyla tebliğ memuruna, yalan beyanda buldukları takdirde, otuz liradan yüz elli liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Tebliğ evrakının talikiyle ilgili suçlar

MADDE 55. — Bu kanun hükümlerine göre tebliğ evrakı veya ihbarnamenin talikine mümanaat edenlerle talik edilen bu kabül evrakı bulunduğu yerden koparan, imha eden ve-

MADDE 52. — Hükümet lâyihasının 52 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yanlış adres bildirmek

MADDE 53. — Bu kanun mucibince tebligat yapılması icabeden hallerde, bir kimse kendisine veya başkasına ait isim veya adresi yanlış olarak bildirirse fail hakkında 100 liradan 1 000 liraya kadar ağır para cezasına hükmolunur.

Eğer bu yanlış bildirme yüzünden her hangi bir gecikme veya bir zarar vukua gelirse yukarıki fıkra gereğince verilecek para cezasına on beş günden altı aya kadar hapis cezası da ilâve edilir.

Tebliğ evrakının muhatabına verilmesi

MADDE 54. — Muhatap namına kendilerine tebligat yapılan kimseler, tebliğ evrakını muhataplarına en kısa zamanda vermedikleri takdirde 100 liradan 500 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Yalan beyan

MADDE 55. — 14, 16 ve 18 nci maddelerde yazılı şahıslar, muhatap hakkında bu kanunun tatbiki dolayısıyla tebliğ memuruna yalan beyanda buldukları takdirde 50 liradan 500 liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

Tebliğ evrakının talikiyle ilgili suçlar

MADDE 56. — ~~Bu kanun~~ hükümlerine göre tebliğ evrakı veya ihbarnamenin talikine mümanaat edenlerle talik edilen bu kabül evrakı bulunduğu yerden koparan, imha eden veya okunmaz

IIü.

ya okunmaz hale getirenler hakkında bir aydan üç aya kadar hapis veya iki yüz elli liradan bin liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

PTT mensupları aleyhine işlenen suçlar

MADDE 56. — Bu kanuna göre verilmiş olan vazifenin ifasından dolayı PTT mensupları aleyhine işlenen suçlar hakkında, Türk Ceza Kanununun Devlet memurları aleyhine işlenen cürümlere mahsus hükümleri tatbik olunur.

DÖRDÜNCÜ BAP*Müteferrik hükümler**Tebliğ vaktinde yapılması*

MADDE 57. — Tebliğin vaktinde yapılmadığını veya tebliğ mazbatasının muayyen zamanda vürudetmediğini gören alâkalı merci, keyfiyeti mahallî PTT merkezine bildirir.

Bu merkez şikâyet mevzuu olan evrakın, ne muamele gördüğünü tetkik ve icabederse mevrit merkezinden tahkik ve takibeder.

Bunların neticesi mahallî PTT merkezi ve icabında umum müdürlük tarafından mümkün olduğu kadar kısa bir zamanda alâkalı mercie bildirilir.

Tebliğ mazbatası kapalı zarf

MADDE 58. — Kanunun birinci maddesinde yazılı mercilerden çıkarılacak tebliğ evrakı tebliğ mazbatası kapalı bir zarf içinde gönderilir.

Davetiye, basit usul muhakeme davetiyesi, birinci yemin davetiyesi, ikinci yemin davetiyesi, gıyap kararı ve muameleli gıyap kararı tebliğ varakası, bu zarfın içine konmadan da gönderilebilir.

Talimatname yapılması

MADDE 59. — Bu kanunun sureti tatbikini göstermek üzere bir talimatname yapılır.

Bu talimatname kanunun neşrinden itibaren altı ay zarfında hazırlanarak İcra Vekilleri Heyeti tarafından tasdik ve ilân edilir.

Muvakkat E.

hale getirenler hakkında bir aydan üç aya kadar hapis veya 250 liradan 1 000 liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

Tebliğ memurları aleyhine işlenen suçlar

MADDE 57. — Bu kanuna göre verilmiş olan vazifenin ifasından dolayı PTT mensupları ile diğer tebliğ memurları aleyhine işlenen suçlar hakkında Türk Ceza Kanununun Devlet memurları aleyhine işlenen cürümlere mahsus hükümleri tatbik olunur.

DÖRDÜNCÜ BAP*Müteferrik hükümler**Tebliğ vaktinde yapılması*

MADDE 58. — Tebliğ vaktinde yapılmaz veya tebliğ mazbatası muayyen zamanda gelmezse alâkalı merci keyfiyeti mahallî PTT Merkezine bildirir.

Bu merkez şikâyet mevzuu olan evrakın, ne muamele gördüğünü tetkik ve icabederse mevrit merkezinden tahkik ve takibeder.

Bunların neticesi mahallî PTT merkezi ve icabında Umum Müdürlük tarafından mümkün olduğu kadar kısa bir zamanda alâkalı mercie bildirilir.

Tebliğ mazbatası kapalı zarf

MADDE 59. — Kanunun 11 nci maddesinde yazılı mercilerden çıkarılacak tebliğ evrakı tebliğ mazbatası kapalı bir zarf içinde gönderilir.

Davetiye, basit usulü muhakeme davetiyesi, birinci yemin davetiyesi, ikinci yemin davetiyesi, gıyap kararı ve muameleli gıyap kararı, tebliğ varakası, bu zarfın içine konmadan da gönderilebilir.

Nizamname yapılması

MADDE 60. — Bu kanunun sureti tatbikini göstermek üzere, neşrinden itibaren 6 ay zarfında bir nizamname yapılır.

Bu kanun mucibince yapılacak tebligata ait bilûmum evrak ile lüzumlu matbua ve defterle-

Hü.

Evrakı matbuâ

MADDE 60. — 58 nci maddede yazılı tebliğ mazbatalı zarf ile tebliğ evrakının ve tebliğ için lüzumlu defterler de dâhil olmak üzere sair matbuânın şekilleri ve bunlardan hangilerinin PTT İşletmesi ve hangilerinin diğer merciler tarafından hazırlanacağı talimatnamede gösterilir.

Diğer kanunlardaki atıflar

MADDE 61. — Diğer kanunların tebligat ile ilgili olarak Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununa ve adli evrakın PTT İdaresi vasıtasıyla tebliğine dair kanuna atfettiği yerlerde bu kanun hükümleri tatbik olunur.

Kaldırılan hükümler

MADDE 62. — Aşağıda yazılı kanun ve hükümler kaldırılmıştır :

1. Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 114 - 148 nci maddeleri ve mezkûr kanunun 6769 sayılı Kanunla değiştirilen 81 nci maddesinin ikinci fıkrası,
2. Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 36, 37, 38, 271 ve 274 nü maddeleri,
3. Adli evrakın PTT İdaresi vasıtasıyla tebliğine dair Kanun,
4. Harelar Kanununun 33 nü maddesi,
5. Noterlik Kanununun 33 nü maddesinin ikinci fıkrası ile 75 nci maddesi,
6. Askerî Muhakeme Usulü Kanununun 74 - 76 nci maddeleri,
7. Diğer kanunların bu kanuna uymıyan hükümleri.

Kanunun meriyete girmesi

MADDE 63. — Bu kanun neşri tarihinden altı ay sonra meriyete girer.

Muvakkat E.

rin şekilleri ve bunlardan hangilerini PTT İdaresi ve hangilerinin diğer merciler tarafından hazırlanacağı da bu nizamnamede gösterilir.

MADDE 61. — Hükümet lâyihasının 61 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kaldırılan hükümler

MADDE 62. — Bu kanunla :

1. Adli evrakın PTT İdaresi vasıtasıyla tebliğine dair olan kanun ile bu kanuna ek 4574 sayılı Kanun,
2. 1086 sayılı Hukuk usulü muhakemeleri Kanununun 81 nci maddesinin ikinci fıkrası ile 10 nu faslının birinci kısmı,
3. Ceza muhakemeleri usulü Kanununun 36, 37, 38, 271 ve 274 nü maddeleri,
4. Askerî muhakeme usulü Kanununun 74, 75 ve 76 nci maddeleri,
5. Noterlik Kanununun 33 nü maddesinin ikinci fıkrası ile 75 nci maddesi,
6. Harelar Kanununun 33 nü maddesi,
7. Diğer kanunların bu kanuna uymıyan hükümleri,
Kaldırılmıştır

MADDE 63. — Hükümet lâyihasının 63 nü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

Kanunu icra edecek makam

MADDE 64. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

11 . VI . 1957

Başvekil	Devlet Vekili
<i>A. Menderes</i>	<i>M. C. Bengü</i>
Devlet Vekili ve	Devlet Vekili
Millî M. V. V.	<i>E. Kalafat</i>
<i>Ş. Ergin</i>	
Devlet Vekili	Adliye Vekili
<i>C. Yardımcı</i>	<i>H. A. Göktürk</i>
Millî Müdafaa Vekili	Dahiliye Vekili
—————	<i>N. Gedik</i>
Hariciye Vekili	Maliye Vekili
—————	<i>H. Polatkan</i>
Maarif Vekili	Nafia Vekili ve
<i>T. İleri</i>	Hariciye V. V.
	<i>E. Menderes</i>
İktisat ve Ticaret Vekili	Sıh. ve İç. Mua. Vekili
<i>A. Aker</i>	<i>N. Körez</i>
Güm. ve İnh. Vekili	Ziraat Vekili
<i>H. Hüsman</i>	<i>E. Budakoğlu</i>
Münakalât Vekili	Çalışma Vekili
<i>A. Demirer</i>	<i>M. Tarhan</i>
İşletmeler Vekili	
<i>S. Ağaoğlu</i>	

Muvakkat E.

MADDE 64. — Hükümet lâyihasınının 64 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

